

y h e t e r

Idrettshallen

TSI er svært misfornøyd med at det bare er én student med i planutvalget til idrettshallen

Side 7

Grønn ungdom

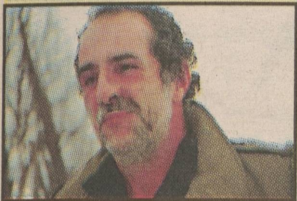
Miljøpartiet ønsker å markere seg i studentpolitikken.

Side 6

Samvittighetskaffe

Flere organisasjoner jobber for å få innført rettferdig kaffe ved universitetet.

Side 6

Jon Michelet

Politiker, journalist, redaktør, fotballelsker, kvinnesjarmør og kverulant.

Midten

k u l t u r

Kåseri

7,4 tonn norsk kvinne går for tiden opp i svette...

Side 18

«Sa mor»

En absurd mamma brettes ut i Hal Sirowitz's bok.

Side 18

Musikk

Kristin Hersh, Jelly Belly, Band og Vanessa Mae sine plater omtales.

Side 20

Portrettet

Møt den nye lederen av samfunnet – Johanne Skoe Jakobsen.

Side 21

Hope & Glory

Kabinetteatret viste oss hva ekte såpe er.

Side 19

Mølja

Skreien er på sexferie i Lofoten, resultatet er mat med særpreg.

Side 26

Kulturkommentar

«Det nytter».

Side 18

Autisme

Kjenner du syndromet kun gjennom filmen Rain man, les og lær i temasaken.

Tema side 22-23

m e n i n g e r

98-generasjonen?

Vil vi bli husket?

Kronikk side 2

Historieforskning

Vikingene hadde horn i hjelmene sine.

Leserbrev side 16

FOTO: SIRI VAGGEN OLSEN

DeLillos til tusen

Solfesten på MH-bygget ble en dundrende suksess. Fullt hus og en svært bra konsert gjorde sitt til at stemningen var på topp. Etterpå fikk vi høre om deLillos' turneliv, framtidsplaner og so-loprosjekter.

Side 24-25

Utopia

Studentavisa i Tromsø

- Nr. 3
- 11. februar 1998
- Uke 7
- 23. årgang

Takker ja til nedskrivning

FOTO: LARS ÅKE ANDERSEN

Regjeringens forslag til utvidelse av ordninga for nedskrivning av studielånet blir tatt vel i mot av tromsøstudentene.

Men de har delte meninger om

hvorvidt ordninga vil ha innflytelse på deres bostedsvalg.

– Jeg vil ikke bo i distriktene uansett, sier student Kim Rode.

Side 5

Innsamling til terrorister?

Pågående innsamlere fra Muslimsk studentforening (MSF) har samlet inn penger på universitetsområdet i noen uker.

Avhoppere hevder at pengene går til terroristorganisasjonen Folkets

Mujahedin i Iran, og ikke til bistandsarbeid.

Styreleder Ali Saidi i MSF innrømmer at de sympatiserer med Folkets Mujahedin, men benekter at pengene går til terroristvirksomhet.

Side 4

Kritisk til nedskrivning

Studiefinansiering og distriktspolitikk hører sammen. I lang tid har befolkningen i Nord-Troms og Finnmark fått avskrevet studielånet sitt med 10 prosent årlig inntil 16.500 kroner.

Ordningsen har hatt relativ suksess, og nå ønsker regjeringa at resten av distriktsnorge skal følge etter. Dette er utvilsomt et positivt distriktspolitisk virkemiddel som vil demme opp for fraflytninga fra distriktene. Men kritikerne står i kø.

Tromsøværingene klager over at de vil bli utelukka fra en utvidelse av ordningen med nedskrivning av studielånet. Universitetet i Tromsø frykter at rekrutteringen til vitenskapelige stillinger vil bli enda vanskeligere hvis Tromsø blir den eneste kommunen bortsett fra Bodø som ikke vil bli omfattet av denne ordninga i hele Nord-Norge.

Reaksjonene er akkurat som ventet. Et distriktspolitisk virkemiddel må nødvendigvis innebære en forskjellsbehandling. At Tromsø kommune i første omgang ikke vil tjene noe på denne ordningen, synes alle sammen å være enig om.

Dette kan være kortsiktige konklusjoner. En mulighet til å avskrive studielånet ditt i store deler av Nord-Norge vil stoppe en del av flyttebølgen sørover allerede i starten av utdannelsen. Har man valgt å bosette seg i Nord-Norge etter utdannelsen, er det også grunn til å tro at selve utdannelsen vil bli gjennomført i Nord-Norge.

En betydelig fare ved en utvidelse av denne ordninga, er at Nord-Troms og Finnmark vil miste det nødvendige hestehodet som gjør at ferdige akademikere velger disse områdene istedenfor andre distriktsonråder. Tross alt er disse områdene mer utsatt for fraflytning enn de nye områdene som regjeringen foreslår innlemmet i ordningen.

Studentstyret er også svært kortsiktige i sin argumentasjon mot denne ordninga. De ønsker heller en generell avskrivning av studielånet som gjelder for alle studenter, uansett hvor de velger å bosette seg etter endt utdanning. Dette er en avsporing av debatten.

Avskrivning av studielån i distriktene er ikke et innspill i debatten om bedre studiefinansiering. Skal debatten i det hele tatt bli fruktbar, er det viktig å behandle regjeringens forslag som et distriktspolitisk virkemiddel.

Det er synd at våre tillitsvalgte ikke har et mer helhetlig politisk syn.

Det gjenstår mye utredninger før ordningen kan utvides. I det hele tatt spørs det om Stortinget godkjenner regjeringens planer. Men hele distriktsnorge bør stå bak dette forslaget.

Vil vi bli hugsa som 98-generasjonen?

I 1998 er det 30 år sidan 1968. Ja, altså den gong "alle" studentar var opprørske, radikale aktivistar. Dette står i sterk kontrast til situasjonen i dagens avpolitiserte studentmiljø.

Kronikk av Hallgeir Løland Torpe, 98-er

Er det nokon her som verkeleg vågar å tru på gjenreising av studentane sitt politiske engasjementet i det Herrens år 1998? Tenk om vi i framtida kunne bli hugsa som 98-generasjonen. Tenk om studentmassane no for ein gongs skuld kunne lausrive seg i frå lesesalsplassen, men heller gå i demonstrasjonstog, utbasunere opprørske slagord, ikle seg progressive jakkemerker og i heile tatt hive seg ut i samfunnsdebatten.

68-generasjonen

Desse 68-aranne har allereie fått fyldig omtale i historieboekene. Og 68-generasjonen sine representantar kjem heilt sikkert til å fortsette å hylle sin "radikale ungdom" – ikkje minst i slikt eit år som 1998. Det er rart med det. Men det blir visst fleire og fleire erklærte 68-aran etter kvart som åra går. Mang ein upolitisk lesesalsslitar skryt i dag om si opprørske fortid som studentaktivist. Samtidig raljerer 68-ane sine antropologar overfor dagens politisk passive såkalla generasjon X. På den måten får 68-aran framheva seg sjølv ytterlegare.

I motsetnad til i 68 hamnar politisk oppegående folk no til dags stort sett i eit avpolitisert vakuum straks dei tar til å studere. I dag er mange av dei mest populære studiefaga her på universitetet nettopp dei faga der politikk i direkte og indirekte grad faktisk gjennomsyrrer pensum – eksempelvis statsvitenskap, historie og juss. Dette er vel eit uhyre stort paradoks, spør du meg.

Det er ikkje til å komme forbi at dei studentpolitiske organisasjonane sjølv må ta sin del av skylda overfor dette minimale studentengasjementet. Ei kjensgjerning er jo at dei etablerte studentpartia i realiteten ikkje fungerer som reelle medlemsorganisasjonar. Dette fordi ein rett og slett ikkje prioriterer utadretta organisatorisk arbeid. I staden konsentrerer ein seg om aktivitetar knytta til studentstyret sitt arbeid.

«Studentpartia må greie å vise at dei verkeleg er interesserte i å kapre studentmassane.»

«Det er rart med det. Men det blir visst fleire og fleire erklærte 68-aran etter kvart som åra går.»

Og stort sett berre det.

Høg terskel

Rekrutteringa til studentpolitikken skjer definitivt ikkje i regi av studentpartia

sjølv. Studentpartia skaffar seg nytt personell først og fremst ved at politikarspirer sjølv på eige initiativ oppsøker dei studentpolitiske miljøa. Med dette som utgangspunkt så seier det vel seg sjølv at terskelen overfor å hive seg ut i studentpolitikken blir temmeleg høg. Mange vil vel då dermed hevde at nettopp dette bidrar sterkt til å oppretthalde eit heller labert politisk engasjement blant studentane.

Korleis kan vi så redusere denne terskelen? Svar: Studentpartia må skjerpe seg overfor å satse offensivt på utadretta medlemsaktivitetar. Studentpartia må greie å vise at dei verkeleg er interesserte i å kapre studentmassane. Og blir det skikkeleg konkurranse studentpartia i mellom om å kapre studentmassane, så vil studentane etter kvart få kjensla av at det faktisk kan vera litt attraktivt å engasjere seg i studentpolitikken.

Studentpolitisk organisering i form

ILL.: BAGELLINGSEN

av politiske parti verkar naturleg nok ekskluderande overfor alle dei som er partipolitisk lausgjengarar. Mange vil dessutan hevde at nettopp desse partibarrierane bidrar til å oppretthalde eit system med unødvendig mykje fraksjonering og personlege intrigar. I studentpolitikken er vi i realiteten stort sett samde om det aller meste. Vi er vel alle, uansett partipolitiske preferansar, for eksempel tilhengjarar av at studiefinansieringa må bli betre, samt at UiT no skaffar seg studentidrettshall, studenthus og teorifagsbygg.

Ad hoc-grupper

For å realisere dei studentpolitiske kampsaker der alle trass alt er samde om det meste må ein hevde seg over partigrensene – og heller samarbeide! Etablering av eit omfattande nettverk av diverse tverrpolitiske ad hoc-grupper vil utvilsamt tyde ei positiv vitalisering overfor studentdemokratiet. La oss få i gang ad hoc komitear som jobbar målbevisst innanfor sine bestemte ansvarsområder, herunder eksempelvis Studenthus-gruppa, Teorifagsbygg-gruppa, Idrettshall-gruppa og i heile tatt.

Slike ad hoc-grupperingar vil fortløpende resultere i massiv studentpolitisk rekruttering. Tar dette heilt av så kan det jo gå gjetord om året 1998. La oss bli hugsa som 98-generasjonen!

«La oss bli hugsa som 98-generasjonen!»

Fiskerinæringa har problemer med å skaffe kvalifiserte folk.

ARKIVFOTO

Fraflyttingsproblematikken:

By og land, hand i hand

Fylkesmannen i Troms oppfordrer landsdelen til å engasjere seg rundt den økte sentraliseringa som rammer distriktene.

– Det dreier seg ikke om et rop på staten men rammebetingelser for næringslivet, sier Leif Arne Heløe i "Til Debatt" på NRK1.

Marianne Søndmør

Mytene om nordlendingen er mange. En velkjent myte er at han er subsidiert av østlendingen. Nå viser seg at i løpet av de tyve siste årene er det nettopp eksport av arbeidskraft og folk med høyere utdanning de tre nordligste fylkene har bidratt med. Når ordføreren i Oslo skryter av et positivt bytteforhold mellom Oslo og distriktene kan man spørre seg hva "dynamikk i utviklinga av Oslo-området" henviser til. Professor ved UiTø, Kjell-Arne Røvik, mener at kjedemakta og monopoliseringa som enkelte distriktskommuner merker reduserer konkurransemulighetene for mindre bedrifter.

– To punkter står sentralt i debatten. Det ene er verdiendringa som har oppstått, det andre er arbeidsmarkedet. Dette med verdiendringer har fått for mye oppmerksomhet, mener Røvik. – Vi må ta vare på folks mobilitet, men samtidig motvirke uheldige endringer.

Øker tendensen i å søke arbeid rundt Oslogryta, kommer 70 prosent av arbeidstilbudet til å ligge på østlandet, ifølge Statistisk sentralbyrå. Ordfører i Oslo, Per Ditlef Simonsen, understreker at også Oslogryta har sitt metningspunkt. Med et økt tilflytting er det klart at på lang sikt vil det bli en kamp om arbeidsplassene. Dette gjør seg også utslag i form av et metta boligmarked, forurensning og dårlig miljø.

Betingelser for bosetting

Under folkemøtet rundt fraflyttingsproble-

met, i regi av Rød valgallianse (RV), la Inge Johansen, konsulent i fylkesadministrasjonen, frem en rekke tabeller utarbeidet av Plan- og næringsetaten samt Ketil Sørli som er forsker ved NIBR.

De viktigste betingelsene for bosettinga er arbeidsplasser. I tillegg må det være tilgjengelighet på varer og tjenester, kommunikasjon og klima. Perspektivene vi har preger analysene vi legger til grunn. Fem prosent av befolkninga flytter hvert år. Johansen viste til en liten økning i bofastheten. Ingen konkrete tall tyder på noen holdningsendring. Leif Arne Heløe mener deler av det offentlige har et ansvar når institusjoner som Posten, Telenor og forsvaret gradvis kuttes ned eller privatiseres. Han mener vi opplever en ubalanse mellom investeringer på østlandet kontra Nord-Norge – jamfør Lillehammer og Gardermoen. Når Heløe trekker frem et lavere fødselsoverskudd, glemmer han disse faktorene. Videre mener han vi må satse mer på energi og fiskerinæringene. Både av økonomiske og miljømessige hensyn bør det satses på alternativ energikilder, havforskning, hevder mange.

I 1997 var der omtrent 3500 innflyttere i fylket, mens omtrent 5000 flytta ut. Dette er resultatet av et oppdemt behov. De fleste studentene er ikke registrert i studiekommunen og har i realiteten flyttet fra hjemkommunen allerede. I tillegg blir det flere eldre i kommunene

Offensiv signaleffekt

Tromsø har problemer med å distribuere arbeidskrafta. I følge fylkesarbeidssjefen er arbeidsledigheta blant akademi-

Utropia tar gjerne imot leserinnlegg. Skriv kort og poengtert, så når du flere med dine meninger. Redaksjonen forbeholder seg retten til å forkorte. Oppgi navn og adresse. Leserinnlegg kan trykkes anonymt. Vi foretrekker tekst på diskett eller via e-post.

«Det er synd at representanter for studentpolitikken i Tromsø bidrar til å undergrave hele studentstyrets legitimitet.»

Les videre på side 16.

Utropia

Studentavisa i Tromsø

...er et organ for studentene i Tromsø. Avisa gis ut med støtte fra semesteravgifta.

Ansvarlig redaktør:
Per Steinar Moen

Kulturredaktør:
Stine Eidissen Bya

Deskansvarlig:
Anders Henriksen

Fotoansvarlig:
Lars Åke Andersen

Redaksjonen:

Martin Tjersland, Marit Helene Stensen, Siri Vaggen Olsen, Lise Anita Swensen, Vegard Bønes, Børge Iversen, Camilla Glanfield, Kjersti Nielsen, Asbjørn I. Bartnes, Ingrid Hedlund, Ingvild Rullestad, Ellen Kongshaug, Hallgeir Løland Torpe, Siv Tofte, Lars Danielsen, Kristian Misund, Kai Arne Hansen, Aslak Haanshuus, Ørjan Haugholt, Ragnhild Vik Nilsen, Hadi Lile, Asgeir Larsen, Torstein Solli Hansen, André Kvernhaug, Liv Brita Brodal, Håvard Bråthen, Erlend Bønes, Irene Foss, Marianne Søndmør, Antal Csipa, Anne Jenny Bergseth og Dag Ellingsen.

Adresse:
Universitetet – SVF
9037 Tromsø

Telefon:
77 64 57 20 (glassburet)
77 64 53 66 (desken)

Faks:
77 64 51 99

E-post:
utropia@stud-org.uit.no

Internett:
http://www.uit.no/utropia

ISSN:
0806-9611

Trykk og opplag:
Bladet Tromsø,
i et opplag på 5000

Annonsepris:
Kontakt oss for tilbud

Neste deadline:
19. februar 1998

Neste utgivelse:
25. februar 1998

Bistandspenger til terrorister?

De siste ukene har Muslimsk studentforening gått rundt på universitetsområdet og samlet inn penger til krigs ofre i Iran. Avhoppere av organisasjonen hevder at pengene går til terrorisme.

Per Steinar Moen
Lars Åke Andersen (foto)

– Dette ødelegger troverdigheten til alle bistandsorganisasjoner, hevder Signe Aanby i Studentene og akademikerne hjelpefond (SAIH).

Det var Dagbladet som først avslørte en mulig forbindelse mellom bistandsorganisasjonen Muslimsk studentforening og Folkets Mujahedin – en iransk motstandsbevegelse. Denne motstandsbevegelsen har stått bak flere terrorhandlinger, og de er blant annet mistenkt for å ha drept 70 parlamentsmedlemmer under et attentat i 1981. Avhopperne av denne organisasjonen i Norge hevder at pengene Muslimsk studentforening samler inn går til propaganda, møter, fester og organisasjonens ledere.

– Mujahedin har ikke noe apparat til å drive hjelpearbeid i Iran, hevder de anonyme avhopperne.

Flere anmeldelser
Muslimsk studentforening har flere ganger blitt anmeldt på grunn av forfalskning av sjekker og bruk av tvang for å samle inn penger. Deres metoder er omstridte, og flere studenter Utropia har vært i kontakt

– Det er trist hvis pengene Muslimsk studentforening samler inn går til terrorisme, mener Signe Aanby i SAIH.

med reagerer på deres framgangsmåter.

– Jeg synes det er ubehagelig, sier Cathrine Larsen fra SAIH, og innrømmer at hun går omveier for å unngå innsamlerne fra Muslimsk studentforening.

Innsamlerne går rundt med mapper som viser krigs ofre og torturerte barn.

– De er veldig pågående. Hva skal man si til dem når de bretter opp disse fryktelige bildene?, undrer Signe Aanby.

Bildene som tidligere har blitt brukt, har blitt avslørt som falske. Bildene skal ettersigende bevise overgrep mot sivilbefolkningen under Khomeini-regimet, men flere av bildene er identisk med bilder fra en billedbok utgitt av Khomeini-regimet selv i 1981. Disse bildene viser ofre for Sjahens overgrep i Iran på 70-tallet.

– Ikke ødeleggende for SAIH

Signe Aanby mener likevel ikke at Muslimsk studentforenings aksjoner i Tromsø ødelegger for SAIH.

– Det eneste pengene som blir samlet inn i vår regi, er semesteravgiftstieren. Først og fremst driver vi bare med informasjonsarbeid. Men jeg tror at andre bistandsorganisasjoner som har innsamling som hovedbeskjeftigelse blir mer svartet av Muslimsk studentforenings aksjoner, mener hun.

Ikke registrert

Stiftelsen innsamlingskontrollen i Norge avkrefter at Muslimsk studentforening er registrert i deres arkiver. Denne stiftelsen er en frivillig godkjen-

– Usannheter og falske påstander

Muslimsk studentforening (MSF) benekter enhver forbindelse mellom den pågående innsamlingsaksjonen og Folkets Mujahedin i Iran.

Asbjørn I. Bartnes

– Dette dreier som en humanitær aksjon til støtte for barn og andre som rammes av det totalitære regimet i Iran, opplyser Ali Saidi, styreleder i MSF.

Han avviser også påstandene om at den forrige innsamlingsaksjonen kom Mujahedin til gode:

– Beskyldningene om at vi samler inn penger til terrorvirksomhet i Iran er falske, hevder

Saidi, men bekrefter organisasjonens erklærte sympatiformid til den væpna opposisjonsbevegelsen.

– MSFs virksomhet går blant annet ut på å spre informasjon om forholdene i Iran. Det var for eksempel vi som smuglet inn bildene av flere henrettelser ved steining i Iran. Dette liker verken styresmaktene i Iran eller regimets offisielle representanter i Norge, og avhopperne som har framsatt disse beskyldningene er ute etter å svække vår kamp mot regimet, sier Saidi om et eventuelt motiv for å spre slike rykter.

– Det er ingen grunn til å ha tillit til avhopperne i denne saken. Det dreier som et organisert forsøk på å svarte vår kamp mot regimet i Iran, hevder Saidi.

Prorektor Tore Vorren lover å undersøke saken nærmere.

Svært skeptisk

Prorektor Tore Vorren ved universitetet vil sette i gang tiltak hvis det viser seg at pengene fra Muslimsk studentforbund viser seg å gå til terrorisme.

Per Steinar Moen
Lars Åke Andersen (foto)

– Vi kommer til å undersøke den-

ne saken nærmere. Det er alvorlig hvis det blir samlet inn penger til terrorisme på universitetsområdet, sier han.

Assisterende direktør Jan Larsen sier at de ikke har mottatt noen klager på innsamlingsaksjonen så langt.

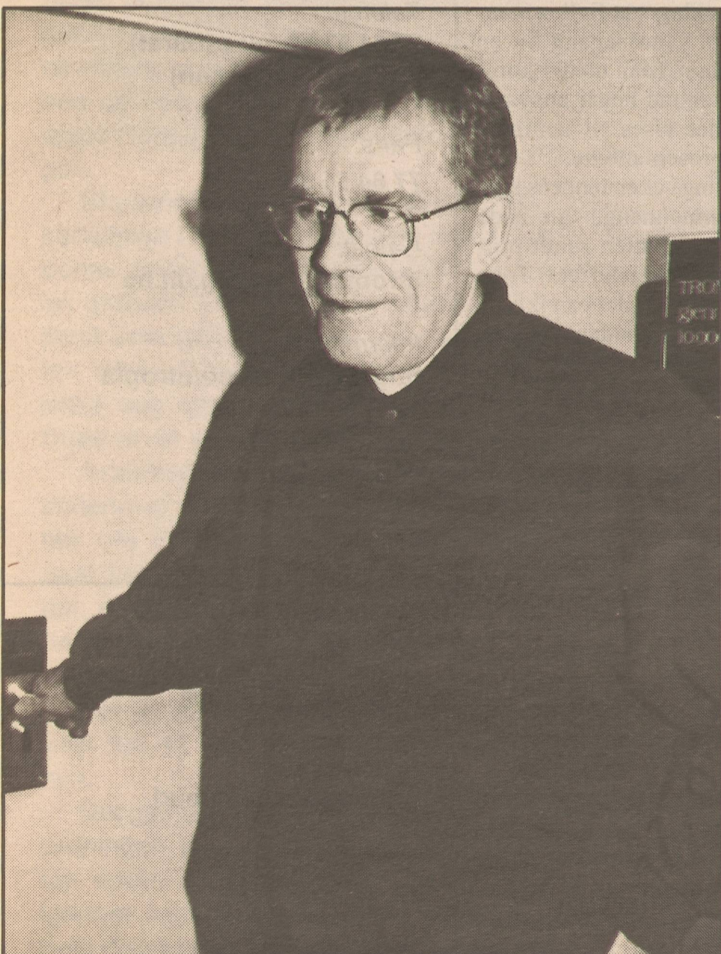
– I utgangspunktet ønsker vi ikke å leke politi, universitetsområdet skal ha fri sirkulasjon av mennesker. Dette er ny situasjon for oss som vi må undersøke nærmere, sier Jan Larsen.

nessesinstans for alle organisasjoner som driver med innsamling. Får å bli godkjent, må organisasjonen følge norske regnskapsprinsipper, og ha en offentlig godkjent revisor. Innsamlingskontrollen har også egne etiske retningslinjer for innsamlingsorganisasjoner og regler for god innsamlings-skikk.

Ved innsamlingskontrollen får Utropia opplyst at organisasjoner som ønsker å samle inn penger, må søke grunneieren om tillatelse. Assisterende direktør Jan Larsen ved

Universitetet i Tromsø tviler på om universitetet har godkjent denne organisasjonen.

– Hvis opplysningene fra avhopperne er riktig, bør universitetet nekte Muslimsk studentforening å samle inn penger på universitetsområdet, mener Signe Aanby i SAIH. Samtidig mener hun at man bør være forsiktig for å ikke ødelegge organisasjonens arbeid hvis pengene faktisk går til nødhjelp.

Ass. dir. Jan Larsen tviler på at universitetet har godkjent MSFs innsamlingsaksjon.

– Skeptisk til forslaget

Prorektor Tore Vorren ved Universitetet i Tromsø har ambivalente følelser til regjeringens forslag.

Per Steinar Moen
Lars Åke Andersen (foto)

– I utgangspunktet er jeg positiv til forslaget, men jeg har visse betenkeligheter, sier Tore Vorren.

Disse «betenkelighetene» er hovedsakelig at Tromsø blir utelukket fra denne ordninga, som eneste kommune i Troms fylke.

– Regjeringen vil prøve å demme opp for fraflytning fra distriktene. Tromsø har i lang tid vært en by i sterk vekst, men nå ser utviklinga ut til å stoppe. I fjor var det flere utflyttere enn innflyttere til Tromsø, sier han.

Vanskelig rekruttering

Prorektoren mener at universitetet kan tape både studenter og vitenskapelige ansatte hvis regjeringens forslag som helhet blir godkjent av Stortinget.

– Vi er svært avhengige av egenrekruttering til de vitenskapelige stillingene.

Universitetet har store problemer med å beholde vitenskapelige ansatte, sier Vorren.

Mange kompetansepersoner velger heller bedre betalte stillinger på det private arbeidsmarkedet, i stedet for mer prestisjetunge vitenskapelige stillinger. Juss, medisin og IT-utdanninga har blitt trukket fram i media, men Vorren mener at problemene er like store på andre fagområder.

Et dårlige fagtilbud kan også gi vanskeligheter med å rekruttere nye studenter nordover.

Uthuling

Vorren frykter også at avskrivningsordninga som i dag finnes i Finnmark og Nord-Troms, kan miste sin tiltenkte effekt. Han forstår skepsisen til de lokale politikerne i den opprinnelige tiltakssønnen.

– Det vil bli vanskeligere å få nyutdanna mennesker til å velge Finnmark og Nord-Troms som arbeidssted hvis ordninga blir betydelig utvida – selv om disse nye områdene sannsynligvis bare vil få halvparten i studielånsavskrivning i forhold til Finnmark og Nord-Troms, sier han.

Prorektor Tore Vorren tror universitetet kan få rekrutteringsproblemer hvis avskrivningsordninga blir utvida.

– Samskipnaden opptreer arrogant

Nok en gang raser det rundt den planlagte idrettshallen. TSI-leder Pål Morten Grande er opprørt over at brukerne ikke blir tatt på alvor, og at studentene bare har en representant i styringsgruppa for idrettshallen.

Terje Mo Hanssen
Lars Åke Andersen (foto)

– Jeg føler at det nå er studentene som fungerer som serviceinstans for samskipnaden, ikke omvendt, sier Grande. Han er misfornøyd både med framdriften i saken og studentenes manglende innflytelse.

Ting tar tid

Idrettshallen har nå vært på planleggingsstadiet i flere år. For to år siden startet universitetet utgraving av tomta, og situasjonen så lys ut. Så ble imidlertid saken stående fast mens universitetet og samskipnaden kranglet om hvem som skulle ha ansvaret for den. Saken endte til slutt opp hos samskipnaden, og en søknad om statlige midler ble oversendt Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet (KUF). Problemet var bare at den kom for sent til at det kunne avsettes midler på statsbudsjettet.

Styringsgruppa

Etter avslaget var et faktum, har samskipnaden satt ned en styringsgruppe for pro-

sjektet. Denne skal blant annet ha ansvaret for å utarbeide en ny søknad overfor KUF. Arbeidet i gruppa vil ha betydning for når idrettshallen vil stå ferdig, og hva hallen vil romme av fasiliteter.

I mindretall

Styringsgruppa består av tre personer, og av disse er bare én student.

– Studentene er igjen i mindretall etter å ha jobbet fram saken, sier Grande.

Han er mektig irritert over det han betegner som arroganse fra samskipnadens side.

– Samskipnaden sier at dette er deres styringsgruppe. Studentene og brukerne har ingen ting de skal ha sagt om sammensetningen.

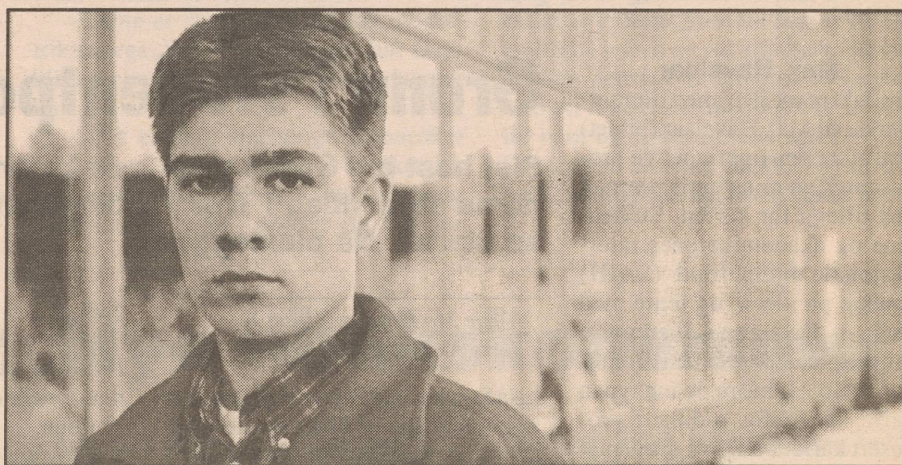
Dårlig kommunikasjon

Grande er også misfornøyd med måten styringsgruppa arbeider på.

– Brukergruppene har ikke blitt trukket inn i det hele tatt, sier han.

– Styringsgruppa har så vidt jeg vet ikke kontaktet tidligere TSI-leder Jørn Fauske, som er den som har jobbet med denne saken fra begynnelsen, sier Grande. Jørn Fauske bekrefter overfor Utopia at han ikke har blitt kontaktet i denne saken. Grande synes det er merkelig at det ikke er noe ønske om kommunikasjon fra samskipnadens side.

– Dette skal jo være et velferdsprosjekt for studentene. Da burde det være naturlig å høre hva studentene mener i saken, sier han.

Pål Morten Grande føler at det nå er studentene som fungerer som serviceinstans for samskipnaden, ikke omvendt.

Skjønner ikke kritikken

Administrativ leder for studentsamskipnaden i Tromsø, Vidar Bakken, stiller seg uforstående til kritikken fra TSI-lederen. Han hevder at brukerne har vært invitert til å delta i prosessen.

Terje Mo Hanssen

– TSI har blitt invitert til en studietur i forbindelse med dette arbeidet, sier Bakken. Han forsikrer også at brukerne vil bli hørt i fortsettelsen. Bakken tror imidlertid

ikke at deltagelse i styringsgruppa er den riktige formen for representasjon. Han ønsker ellers ikke å kommentere gruppas sammensetning.

Påstandene om arroganse overfor studenter og brukere ser ikke Bakken noe grunnlag for.

– Det har i hvert fall aldri vært min holdning, sier han.

Han legger likevel til at det er korrekt at som byggherre er det samskipnaden som peker ut hvem som skal sitte i styringsgruppa for prosjektet.

Bakken håper at det ikke nå blir en ny krangel som kan forsinke hele arbeidet.

– Jeg ber om at alle nå kan trekke i samme ende av tauet, sier han.

Kaffe for sakens skyld

Kaffe med en smak av god samvittighet skal få studenter til å grave opp en krone ekstra når de slukker sin kaffetørst.

Per Steinar Moen
Lars Åke Andersen (foto)

Merk deg formuleringen «rettferdig handel» først som sist. Begrepet innebærer at du som kunde gir litt ekstra mot at råvareprodusenten – hovedsakelig bønder i den tredje verden – får en mer rettferdig pris for produktet sitt.

Universitetene i Oslo, Bergen og Trondheim har allerede bestemt seg for å ha rettferdig kaffe i sine kantiner. Sannsynligvis kommer også Tromsø til å følge etter.

– Ordningen går ut på at kaffeprodusenten får solgt kaffen sin til høyere pris, sier Kristine O. Sørgaard, medlem av studentstyrets arbeidsutvalg.

Bodega

Allerede nå kan du få kjøpt rettferdig kaffe på studentsamfunnets Cafe Bodega i Hovedgården. Ildsjelene i Tromsø jobber nå får å få kaffen innført i kantinen til samskipnaden, slik som er gjort ved alle de andre universitetene i Norge og en rekke høyskoler. I tillegg har stortingsrepresentantene våre muligheten til å drikke kaffe med litt bedre samvittighet.

– Prosjektet har et stort potensiale. Du viser effektiv solidaritet på en enkel måte, sier Kristine.

Max Havelaar

Produkter merket med elefantmerket til Max Havelaar (bildet) skal sikre den opprinnelige produsenten en minstepris, samt et fast tillegg for kaffen. Studentene og akademikerens internasjonale hjelpefond (SAIH) smakte på ideen, og tente med en gang. De klarte å overbevise samskipnaden ved Universitetet i Oslo å innføre denne typen kaffe istedenfor ordinært produsert kaffe. Men hva med smaken?

– Kaffen smaker mye bedre enn vanlig kaffe, sier Cathrine Larsen i SAIH.

Camilla Bomstad fra PRESS, Redd Barnas ungdomsorganisasjon, er ikke like begeistret for smaken.

– Kaffen er jo produsert i Norge for norske ganer; i motsetning til tidligere forsøk på rettferdig kaffe hvor hele produksjonen var gjort unna i Afrika. Det er ikke det at kaffen nødvendigvis smaker bedre, men den gir deg iallfall anledning til å vise solidaritet, sier Camilla.

Max Havelaar Norge er en sammenslutning av flere organisasjoner, deriblant Kirkens

Cathrine Larsen (t.v.) og Signe Aamby oppfordrer deg til å betale litt ekstra for rettferdig kaffe. I dag kan du skjenke kaffebøndene en ekstra tanke ved å kjøpe kaffe ved Cafe Bodega.

nødhjelp, Redd barna, Norsk folkehjelp, Framtiden i våre hender og SAIH.

Flere produkter

Max Havelaars merkeordning startet i Nederland for ti år siden. Etter hvert har ordningen

spredd seg til mange vestlige land, og nå står altså Norge for tur. I første omgang er det kaffe som skal merkes med dette «rettferdig handel»-merket, men på sikt ønsker organisasjonen å omfatte produkter som sukker, bananer og sjokolade.

Målgruppen er bevisste kunder, deriblant studenter, og alle disse produktene vil bli solgt i vanlige dagligvareforretninger.

SAIH kommer til å ha informasjonskampanjer fremover på universitetsområdet, hvor du

selv kan få en gratis smaksprøve på kaffen. Uten dårlig samvittighet av den grunn.

– Tenk over hva du drikker neste gang. Det er så lite som skal til, oppfordrer «rettferdig kaffe»-entusiastene ved Universitetet i Tromsø.

Grønn i studentpolitikken

Sist høst ble Grønn ungdoms studentlag i Tromsø startet. Nå planlegger

de å gjøre sitt inntog i studentstyret.

Terje Mo Hanssen (tekst)
Lars Åke Andersen (foto)

Lisa Frøyland og Brynmor Evans er to av initiativtagerne til det nyeste skuddet på den studentpolitiske stammen. De mener at studentdemokratiet i dag er en farse.

Studentene bryr seg ikke

– Når du ser på den lave oppslutningen som var om studentstyret, virker det som om studentene ikke bryr seg om hvem som sitter i studentstyret, sier Evans.

Han tror det kan skyldes at mange er misfornøyd med de alternativene de har å velge mellom. Han mener at de etablerte partiene ofte blir mer opptatt av å krangle seg imellom enn av studentenes interesser.

Må bli mer utadretta

Lisa Frøyland mener at det også er viktig å opplyse mer om hva studentstyret driver med. Virksomheten bør i følge henne gjøres mer utadretta enn i

dag.

– Det er ikke nok å drive valgkamp. Hvis man skal få folk til å bry seg, må man fortelle dem mer om hva man gjør, sier hun.

Frøyland og Evans mener at studentene bør komme mer til orde enn i dag. De går inn for mer direktedemokrati, og ser for seg «folkeavstemninger» blant studentene om de viktigste spørsmålene.

Meler sin egen kake

Dersom demokratiet på universitetet skal utvikles, tror de to at partiene må legge sine motsetninger mer til side enn i dag. De mener det er viktigere å slåss mot universitetsledelsen enn mot hverandre. Evans tror mange studentpolitikere helst meler sin egen kake.

– Mange har politiske ambisjoner og vil ha en god CV, sier han.

De grønne studentene har på tross av dette ikke gitt opp systemet fullstendig. De tror selv at de kan utgjøre et alternativ til de etablerte partiene.

GRØNNE: Lisa Frøyland og Brynmor Evans fra Grønn ungdom stiller liste til høstens studentstyrevalg.

Avskrivning av studielån:

— Bra for distriktene

Tromsøstudentene takker ja til alle tiltak som kan forbedre studiefinansiering. Men ikke alle kommer til å flytte til distriktskommunene etter studiene.

Per Steinar Moen
Lars Åke Andersen (foto)

Regjeringen har foreslått å utvide ordningen med ettergivelse av studielån til kommuner også utenfor Nord-Troms og Finnmark.

— Dette er en type tiltak som har vist å ha god effekt, og har ført til at områdene i tiltakssonen Finnmark og Nord-Troms har blitt tilført mer kvalifisert arbeidskraft, sier kommunal- og regionalminister Ragnhild Queseth Haarstad.

Tromsøstudentene Marit Nilsen (29) og Ingeborg Meløe (27) utelukker ikke at de nå kommer til å bosette seg i distriktsnorge i en senere fase av livet deres.

Negative

— Folk er gjerne negativt innstilt til distriktene. For det første vil det bli veldig gunstig økonomisk for oss studenter å bosette seg i utkantstrøk hvis regjeringens forslag blir iverksatt. Dessuten er distriktene mye mer egnet for barnefamilier enn trafikerte storbyer, sier Marit Nilsen. Hun kommer opprinnelig fra Lunheim i Troms.

— Informasjonsrevolusjonen gjør det også enda mer lettere å flytte til distriktene, hevder Ingeborg Meløe, 27 år fra Tromsdalen.

Nye kommuner

Studenter som velger å bosette seg i Finnmark eller Nord-Troms får i dag ettergitt 10 prosent — maksimalt 16.500,- kroner — av studielånet hvert år. Regjeringer vurderer nå å utvide ordningen til flere nye kommuner. Men disse kommunene, som befinner seg i regjeringens tiltakszone B, vil få en litt annen ordning enn hva Nord-Troms og Finnmark nyter godt av i dag. Studenter som ønsker å flytte til disse kommunene, vil muligens få avskrevet 50 prosent av hva som er mulig å ettergi ved dagens

Studentene Kim Rode, Ingeborg Meløe, Jonas Tevik og Marit Nilsen er delte i sine meninger om hvovidd de kommer til å flytte til utkantstrøk hvis forslaget går igjennom.

ordning.

— Hvilke kriterier som for øvrig skal knyttes til utvidelsen er det for tidlig å komme inn på, men et kriterium som kan bli vurdert er bindingstid, sier kommunal- og regionalminister Ragnhild Queseth Haarstad.

Guttene til byen

Guttene er mer skepsis enn jentene til å flytte til distriktene, selv om det vil bli større mulighet til å lette litt på gjelda.

— Nei, vi har bodd 19 år i Melhus, sier Kim Rode (21) og Jonas Tevik (20), begge fra den lille kommunen i Sør-Trøndelag.

Gutta vil bo i byene. Til og med Tromsø er uaktuell som bosted når de først har kommet seg bort herfra. Ishavsbyen ligger for langt nord.

— Jeg vil ikke bo i en smålig landsby

med slarvekjerringer på hvert hjørne, slår Kim Rode fast. Han mener at distriktene får alt for få impulser fra omverden.

— Unyansert

Marit Nilsen lar seg provosere.

— Dette er et unyansert bilde av distriktsnorge. Slarvmentaliteten har Dagbladet overtatt for lenge siden, hevder hun.

— Det er bare engstelige mennesker som søker til byen. Byen er byråkratisk med mange bedrifter som kun overlever fordi andre "lager" poteter og fisk for

dem, sier venninna Ingeborg Meløe.

Alle sammen er likevel enige i at dette er et viktig tiltak.

— Jeg er enig i det distriktspolitiske virkemiddelet. Det er sikkert koselig å bo langt ute i "gokk" for de som har lyst til det, prøver Kim. Men for han er det uaktuelt å bo i noen av vel hundre kommunene som den nye ordningen vil omfatte. Han vil ikke endre mening selv hvis han får barn og stifter familie senere i livet. Det lengste han kan strekke seg til er en barnevennlig forstad til en større by.

— Urettferdig ordning

Nestleder i studentstyret, Siv Tofte Nordfjellmark, mener regjeringens forslag er urettferdig.

Per Steinar Moen

— Pengene som blir brukt på denne ordninga burde blitt fordelt til alle som har studielån, og ikke bare de som velger å flytte ut til distriktene, sier hun.

Hun har ikke noen tro på at en utvidelse av denne ordninga vil få betydning for studentenes bostedsvalg.

— Distriktene har ikke de samme tilbudene som byene. Det er faglig lite stimulerende å reise ut etter flere års utdannel-

se for å være lærer for ni elever på forskjellige klassetrinn i grunnskolen. Skal man få studentene til å flytte til distriktene, må man heller prøve å gjøre det mer attraktivt å bo der, mener hun.

Nestlederen har ingen ting i mot distriktspolitikk, men synes at pengene til dette formålet må komme fra de kommunale budsjettene, og ikke fra Lånekassens budsjett.

Hun tror ikke prorektor Tore Vorrens bekymringer om rekrutteringsproblemer til universitetet er reelle.

— Jeg tror ikke dette tiltaket vil gå ut over universitetet — forskere ønsker ikke å drive forskning i distriktene uten kollegaer og annen faglig stimulans, sier hun.

Nye tiltakskommuner

Nord-Troms og Finnmark har i flere år hatt avskrivning av studielån som et middel for å lokke kvalifisert arbeidskraft nordover. Regjeringen ønsker å utvide ordningen med såkalte kommuner i område B. Disse kommunene er:

■ I Troms vil samtlige kommuner bortsett fra Tromsø komme inn under den nye ordningen.

■ I Nordland vil alle kommuner bortsett fra Bodø komme inn under ordningen.

■ I Nord-Trøndelag vil kommuner som Namsos, Meråker, Verran, Namdalseid, Snåsa, Lierne, Røyrvik, Namsskogan, Grong, Høylandet, Overhalla, Fosnes,

Flatanger, Vikna, Nærøy og Leka komme inn under ordningen.

■ I Sør-Trøndelag vil kommuner som Hemne, Snillfjord, Hitra, Frøya, Åfjord, Roan, Osen, Oppdal, Rennebu, Meldal, Røros, Holtålen og Tydal komme inn under ordningen.

■ I Møre og Romsdal vil kommuner som Surnadal, Aure, Rindal, Halså, Tustna og Smøla komme inn under ordningen.

■ I Telemark vil kommuner som Tinn, Seljord, Kviteseid, Nissedal, Fyresdal, Tokke og Vinje komme under ordningen.

■ I Oppland vil kommuner som Dovre, Lesja, Skjåk, Lom, Vågå og Sel komme inn under ordningen.

■ I Hedmark vil kommuner som Trysil, Åmot, Stor-Elvdal, Rendalen, Engerdal, Tolga, Tynset, Alvdal, Folldal og Os komme inn under ordningen.

AEROBIC studio7

TRIM OG SOL
Søndre Tollbugt. 7 tlf. 77 68 82 88
(etasjen under Lånekassen)

Januartilbud:
5 mnd kr. 1200,-

**Vi har startet vinter/vårsessongen
og ønsker velkommen til:**

- AEROBIC
- STYRKETRENING
- SOLARIUM
- LØPEBANER
- TRAPPEMASKINER
- LEKEROM
- BADSTUE

AEROBIC: «Tromsøs største og beste tilbud»

Rabattordninger – Studentrabatter
ÅPNINGSTIDER: 10.00-23.00

Studentenes Sosialtjeneste

Du kan ta kontakt med oss ved ulike **SOSIALE OG PERSONLIGE PROBLEMER**, for eksempel dårlig økonomi, samlivs-/familieproblemer, ensomhet, eksamensangst, spørsmål om framtida....

Av og til kan det være vanskelig å ha klart for seg hva problemene egentlig består i. Konsulentene har taushetsplikt. **TA GJERNE KONTAKT.**

Kontoret er i kjelleretasjen på ISV-bygget med egen inngang fra øst. Treffetid kl. 10-14 hver dag.

Kl. 13-14 har kontorene åpen konsultasjon.

Husk å benytte deg av **HELSEFONDET**, som gir delvis dekning av utgifter til tannlegebehandling, fysioterapi og andre helsemessige utgifter. Se regler på oppslagstavla. Søknadsskjema fåes hos Studentenes Sosialtjeneste. **PSYKOLOG:** Henvend deg til Studentenes Sosialtjeneste om muligheter for psykologisk behandling.

Ekspedisjon: Tlf. 77 64 53 23

Årsmøte i TSI

TID OG STED:
Onsdag 18. februar i Lillehiet.

Vanlige årsmøtesaker.

Årsmøtepapirer fås på TSI-kontoret
fra onsdag 11. februar.

Styret.

Velkommen til et nytt semester for ansatte og studenter

Stor fagbokavdeling i 2. etg.
med fagbøker, tidsplanleggere og gode
tilbud på skolerekvisita, posters, etc.

1. etg: Velassorterte bokavdelinger,
engelske bøker, video, turkart,
multimediaavdeling, etc.

Vi bestiller prompte de fagbøker som
trengs uten ekstra omkostninger.

Centrum * Libris

Postboks 533, 9001 Tromsø

Bok- og papirhandelen i Sjøgata

OBS!

Telefonnr. : 77 66 72 00

Telefaxnr. : 77 68 53 01

E-mail : erik@centrumlibris.no

Internett: (www.centrumlibris.no)

Skal du skrive oppgave?

**UB HJELPER DEG Å FINNE
LITTERATUR!**

1. Kurs i **boksøk** (BIBSYS)
hver torsdag i februar-april
kl. 10¹⁵-12⁰⁰
2. Kurs i **artikkelsøk** (CD-ROM)
hver torsdag i februar-april
kl. 12¹⁵14⁰⁰

**Sted: UB, HSJ-biblioteket,
rom 338 i 3. etasje**

Ingen påmelding - bare møt opp!

Universitets- saksa

Medisinstudenter i harnisk
De fremtidige legene frykter en rasering av medisinstudiet. På et allmøte mandag måtte fakultetsledelsen tåle krass kritikk.

– Fakultetsledelsen har lagt seg flate for Kirke,- utdannings- og forskningsdepartementet. Ledelsen har inntatt en altfor passiv holdning, uttalte studentene.

Bakgrunnen til kritikken er den nye studieplanen som ble vedtatt for to år siden. Fakultetsledelsen håpet at økningen fra 120 til 150 studenter ville tilføre fakultetet "friske penger". Foreløpig tyder lite på at disse pengene kommer. Det er allerede vedtatt en rekke innstramminger i forbindelse med budsjettet.

Dekanus Jon Lekven sa i sin utredning at ledelsen føler seg lurt av myndighetene, og at alle har grunn til å føle seg skuffet i denne saken. Studieplanlegger Tjøstolv Lund, vil gå mer drastisk til verks enn fakultetsledelsen. Han foreslår å gå tilbake til den gamle studieplanen. For å gjennomføre dette må 60 studenter ta et halvt års studiepause. Forslaget ble møtt med buing fra studentene.

(Studvest, Bergen)

God ulykkesberedskap

Både universitetet og studentsamskipnaden har nå utarbeidet bedre rutiner dersom ulykken skulle være ute. Mens en beredskapskomite ved universitetet har utarbeidet en beredskapsplan over hvordan krisesituasjoner skal håndteres, har miljøsjef Einar Nerland i studentsamskipnaden vært med på å lage en mal på hvordan varsling og informasjon skal skje i forbindelse med ulykker eller branner i studentbyene. Slikt beredskapsarbeid innbefatter blant annet varsling av politi, pårørende og medier, og hvordan de som rammes av en ulykke skal tas hånd om. Brannmester i Oslo brannvesen, Karl-Henning Lund, synes samskipnadens beredskapsplaner er gode.

– Studentboligene er mye tryggere enn de fleste bygårdene. Hvis universitetet har de samme rutiner, ligger de bra an, sier han.

(Universitas, Oslo)

Må skaffe PC selv

I en undersøkelse gjort av Studenttinget ved NTNU (STi), konkluderes det med at tilgangen til pc-er for studentene er svært dårlig. I dag deler 18.000 studenter på 350 maskiner. I følge STi-leder Håvard Ravn Ottesen, ser NTNU-ledelsen private stipendfinansierede pc-er som ei løsning. I praksis betyr dette at Lånkassa må inn med pc-stipend. Ekspedisjonssjef Jan S. Levy i Kirke,- utdannings- og forskningsdepartementet tviler på ideen.

– Forslaget har vært vurdert tidligere, men utgiftsøkningen ville bli alt for stor, sier han. Det er i følge Levy utdanningsinstitusjonene selv som må prioritere økt datakapasitet for studentene. Ekstrabevilgninger må altså tas internt på rekordtrange budsjett.

(Under dusken, Trondheim)

Ole D. Mjøs:

– Universitetet et fyrtårn i verdidebatten

– Universitetet er en av de viktigste verdiinstitusjonene i landet, sier tidligere rektor ved Universitetet i Tromsø, Ole D. Mjøs. Han er en av de 42 som har blitt utnevnt til å sitte i Bondevik-regjeringens verdikommisjon. Han mener at universitetet på grunn av sin funksjon som utdanningsinstitusjon og debattforum bør og vil ha en sentral plass i den verdidebatten som vil komme.

Håvard Bråthen

– Et svært positivt element i Tromsøs studentmiljø de siste årene har vært Internasjonalt seminar. De har også verdispørsmål på sitt vårprogram. Dette kan fungere som et forum i den påfølgende debatten, og blåse liv i mer politisk aktivitet generelt, sier han.

Mjøs er klar over problemet med at studentene har liten tid til å engasjere seg, men mener det er noe man bør vurdere å prioritere tid til.

– Det man er med på som student bidrar til å legge et grunnlag for hva man gjør senere i livet. Selv er jeg utrolig glad for mitt eget studentengasjement. Jeg var involvert i diverse aktiviteter, noe som har gitt meg et godt ståsted blant annet i mitt arbeid med studenter. Å være engasjert og å delta i debatt er etter min mening nesten like viktig som faglig utvikling.

– Folkets verdikommisjon

Selv synes han det er hyggelig å bli invitert til å sitte i verdikommisjonen.

– Jeg synes dette er en svært viktig sak. Verdidebatt har alltid engasjert folk. Alle har et verdisynd, men man får til daglig sjelden anledning til å diskutere det ordentlig. Nå har vi sjansen til å lage bevisstgjøring og skape et grunnlag nettopp for en slik bred debatt.

– Hvilke mål synes du verdikommisjonen bør ha?

– Vi må søke etter et konkret resultat. Det hadde vært fint å få et dokument som fanger opp verdisynd. Samtidig er prosessen; diskusjonen, kanskje enda viktigere. Da er det viktig at debatten ikke bare vil foregå innen en elite, men at det blir et folkets verdikommisjon. Vi i kommisjonen må være tilretteleggere for bred verdidebatt som kan foregå i hvert små-

Ole D. Mjøs mener at Verdikommisjonen bør søke etter konkrete resultater.

ARKIVFOTO

samfunn, fylke, kommune, og også i organisasjoner, på arbeidsplasser og ved universitetene. Alle som ønsker å bidra med noe må få muligheten til det.

– Søvn kan ikke bli dypere

Spørsmålet om verdikommisjonen bare vil bli en sovepute for politikerne, har blitt hyppig stilt i dagspressen. Mjøs tror derimot ikke at søvnen kan bli dypere. Søvnperioden har vært lenge og dette vil heller virke i motsatt retning.

– Vi har aldri tidligere hatt noe lignende. Dette er nærmest en historisk begivenhet, og en unik mulighet til å få en bevisstgjøring rundt noe annet enn pen-

gespørsmål.

Mjøs har for tiden forskningspermisjon fra avdelingen for medisinsk fysiologi ved UiTø, og frem til sommeren oppholder han seg i London hvor han oppdaterer seg på hjerteforskning. Han har derfor ikke fått studert lista over hvem som sitter sammen med ham i kommisjonen nøyere nok, men uttrykker en viss enighet i Utopias misnøye med alderssammensetningen. Bare en person under 43 år er representert i styringsgruppa.

– Spør du meg kunne jeg godt ønske flere unge mennesker inn. Men det er lett å si når det ikke er en selv som sitter med kabalen, avslutter han.

Gorbatsjov æresdoktor?

Mikhail Gorbatsjov er foreslått som kandidat til å bli æresdoktor ved Universitetet i Tromsø. Hvert femte år utnevnes tre til fem æresdoktorer. Styret skal vurdere kandidatene i løpet av våren, og utnevnelsen vil foregå under universitetets 30-årsjubileum 24. august. De ulike fagavdelingene er inviterte til å foreslå kandidater, og lista er ikke komplett ennå, skriver avisa Vårt Land. Tidligere har internasjonale størrelser som Rigoberta Menchu og Desmond Tutu blitt ut-

nevnt til æresdoktorer. Også de har som Mikhail Gorbatsjov mottatt Nobels fredspris. Gorbatsjov mottok Nobels fredspris i 1990, ett år før Sovjetunionens oppløsning. Menchu og Tutu har ved flere anledninger besøkt Universitetet i Tromsø. Kandidatene blir vurdert ut fra to hovedkriterier. De bør enten ha utmerket seg faglig på et høyt nivå. Eller de kan ha virket innenfor et område som universitetet har spesiell interesse for.

Kunnskaps- boom

Antall doktorgrader i Norge har eksplodert. I dag ligger Norge på utdanningsstoppen i Europa. Men til tross for at tallet på forskere er mer enn fordoblet de siste 15 årene, er norsk forskning lite synlig internasjonalt. Norske forskere publiserer færre artikler i internasjonalt enn sine nordiske kolleger på en rekke fagfelt. Artiklene som publiseres siteres heller ikke like hyppig.

Michelet og skurkene

Mack-kjelleren har ikke hatt lignende besøk siden filmfestivalen, og flere måtte ta til takke med å ikke se, bare høre. Førstmann ut i vårens Internasjonalt Seminar var Jon Michelet.

Marit Fagerheim Wiik
Siri Vaggen Olsen (foto)

Den 28. januar sparket den berømte forfatteren og beryktede samfunnskritikeren av med foredraget "Statoil på tur". Kristian Wengen ga en presentasjon i beste Dan Børge Akerø-stil, og så åpnet Mannen munnen. "Typisk norsk å være rik" var utgangspunktet. Michelet serverte en historisk oversikt over imperialismen på norsk: Vikingtida, "Det dansk-norske ost-indiske kompani", annekteringen av landområder i Antarktis og senere østkysten av Grønland; eksemplene på norsk kolonivirksomhet er mange, som oftest har det foregått indirekte og i mindre skala.

Ifølge Michelet er Norge en større aktør i Vestens utbytting av verdens fattigere land enn noensinne. Norge har i løpet av de siste 25 årene vokst til å bli verdens nest største oljeeksportør etter Saudi-Arabia.

Dette har ført til stor økonomisk vekst i landet, og vi har havnet i et alvorlig dilemma – vi har for mye penger. Oljefondet har den senere tid vært gjenstand for debatt i formelle og uformelle fora. Skal man spare pengene eller vil det lønne seg å investere i helse, utdanning og lignende?

For øyeblikket spares det. Det vil si at pengene blir investert i multinasjonale selskaper og internasjonale banker med våpensalg og annet fanteri på rullebladet. Disse er blant dem som sørger for å opprettholde u-landenes økonomiske taper-situasjon. Michelet hevdet at dette blir gjennomført i tråd med tradisjonell imperialistisk taktikk; borgerklassen, i dagens samfunn de bedrestilte intellektuelle, smøres til taushet. Slik blir det ingen uheldig oppmerksomhet omkring statens praksis.

Skurker og svin

Men det er ikke bare indirekte at den norske stat er med på skurkestrekene. Det statlige oljeselskapet Statoil har svin på skogen i flere av verdens u-land. I Vietnam er de aktive i et stort gasskraftfelt der Vietnam selv ikke

har eierandeler i det hele tatt. Det betyr at pengene som tjenes går direkte til de store selskapene, og vietnameserne sitter igjen uten noe av fortjenesten av ressursene i sitt eget land. I Det kaspiske hav er det samme tilfellet; oljen som utvinnes eksporteres til Vesten, og de multinasjonale selskapene stikker av med gevinsten. I Venezuela, og dette er Michelets kjepphest, vil Statoil gjøre bruk av et stort felt størknet petroleum, såkalt orimusjon, som er funnet under regnskogen. Når man blander denne "asfalten" med kjemikalier, kan den brukes som brennstoff. Foruten de miljømessige konsekvensene av en slik prosess, er virkningene for lokalbefolkningen i området enorm. Andelen av befolkningen som lever under fattigdomsgrensen har økt fra 34 til 75 prosent. Dette har skjedd etter at Statoil startet sin virksomhet, uten at Michelet prøver å påvise noen sammenheng.

Michelet fortalte om Statoils to mål: Utvikling i fattige land og å vokse som selskap. Det første gir politisk legitimitet til det andre. Hensikten er å overta andre felter når Nordsjøen er tom, og til det trengs kapital og kontakter. Dette gjøres ved at Norge er generøse med u-hjelp, og sam-

arbeid med etablerte selskaper som British Petroleum er også heldig.

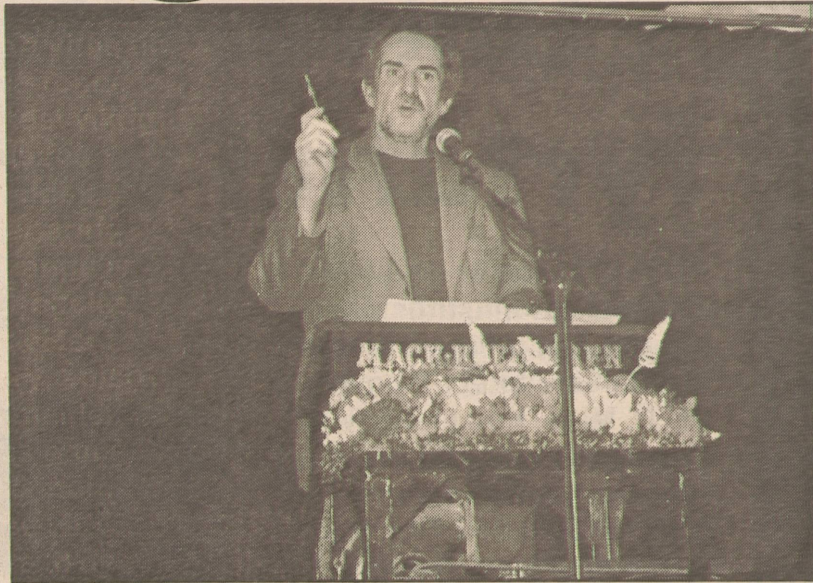
Kampånd

Foredraget var i kjent Michelet-stil; appellativt og med oppfordring til kamp.

– Verden forandrer seg hele tiden. Statoil og deres likesinnede gjør det med erobring, vi kan gjøre det ved motstøt, sier han.

Dessuten fremmet han et krav i god kommunistisk ånd om at oljefondets utenlandsdel øremerkes finansiering av maskiner og annen praktisk hjelp til den tredje verden. Til slutt lanserte Michelet den norske imperialismens slagord: "Det er typisk norsk å være sterk".

Etter Michelets foredrag, fikk vi spørsmål og kommentarer fra til dels provoserte tilhørere. Michelet svarte som best han gadd og kunne på spørsmål som "hva med den norske imperialismen mot samene?", "hvordan gjennomfører vi endringer i riktig retning?" og "glemte du ikke å nevne viktigheten av miljøvern og utvikling av alternative energiformer?" Publikum hjalp med andre ord til med å nyansere det bildet av norsk oljeindustri herjinger som Michelet tegnet. Om vinklingen hans var bevisst eller bare et resultat av ignoranse skal vi ikke uttale oss om. Men sparke kunne han faen meg!

Jon Michelet holdt foredrag om norsk utbytting av u-land.

Studentrabatt i Tromsø

Disse forretningene og bedriftene innrømmer studenter rabatt mot at man viser studentbevis sammen med kvittering for betalt semesteravgift. For å unngå misforståelser bør man opplyse om at man er student og vise studentbeviset uoppfordret.

Rabattene innrømmes i perioden 15.8.97 til 14.8.98.

Peppi's PIZZA
Stortorget 2,
tlf. 77 61 11 66

BRILLE huset
Storgata 92, tlf. 77 68 21 43

Café DOMUS
Domusgården,
andre etasje
tlf. 77 66 67 70

Britt's BOUTIQUE
Storgata 89 og Jekta
tlf. 77 68 41 00

Strandtorget 1
tlf. 77 61 01 05
SVERTSHUSET SKARVEN

TusenFryd
Plantesenter
Polarsenteret, tlf. 77 67 39 70

Edvis
LEKER OG BARNESUTSTYR

Platebaren
STØRST I COMPACT-DISC
Storgata 110, tlf. 77 65 53 56

BRØDRENE JOHANNESSEN AS
HERRE- OG UNGDOMSKLÆR
v/ brua - Tlf. 77 68 35 41 -
Tromsø

HUDPLEIE VIGDIS
Tlf. 77 68 67 83
Storgt. 58
PARFYMERI

PEDER NORBYE
10 % rabatt på varer
til ordinær pris

BYGGMAKKER Tromsø
BYGG & STÅL A/S
Tlf. 77 67 06 77

Skinnmester'n Veita
Veitasenteret, tlf. 77 61 25 01

Chr. Hanssen
18 97
Fr. Langesgate 22,
tlf. 77 68 56 56

Urmester Noralf Andersen
Stortorget 3, vis a vis Domus
tlf. 77 68 26 55

SMÅVAREN
Alt i garn og sytilbehør
Storgt. 57 - tlf. 77 68 67 67

GJENSIDIGE Nord
Storgata 92, Tlf. 77 62 34 00

I.AUSTAD AS
Jernvare, leketøy, kjøkken, glass, stentøy
Austadbygget, sjøgata 13,
tlf. 77 68 45 51

INTERSPORT SPORTSHUSET AS
– Sjøgata 13, tlf. 77 68 02 90
– Storgata 91, tlf. 77 68 36 68
– Polarsenteret, tlf. 77 60 71 10
– Veitasenteret, tlf. 77 68 36 68

Jensens Sko EURO SKO
Torgcenteret - Storgata 79
Tlf 77 68 15 63

STUDIO 7 • TROMSØ
Søndre Tollbugate 7
Tlf. 77 67 39 70

Hotell Nord
Parkgata 4
77 68 31 59
20% på overnatting

Taras
KAFFE • TE • KRYDDER
DUFTER OG GAVEARTIKLER
MARKEDSPlassen-
TROMSØ TLF. 77 68 22 54

BOWLING & SQUASH
Stakkevollvn. 51
9002 Tromsø
Tlf.: 77 61 97 70

NordiX Data AS
Stakkevollveien 15
Tlf. 77 61 01 06

Ansvarlig for studentrabatt i Tromsø er Tromsøstudentenes Idrettslag, TSI.
Kontoradresse: Hovedgården, UiTø, 9037 Tromsø
tlf: 77 64 45 79
faks: 77 67 60 25

Internasjonalt mangfold

– Alle enkeltstående politiske og økonomiske system har spilt fallitt.

– U-hjelp er noe stort tull.

– Universitetet i Tromsø er dødt og institusjonen virker som ren lobotomi på studentene.

Lars Danielsen
André Kvernhaug (foto)

Johan Galtung har vært på besøk i byen. Med kofferten fullpakka av sterke påstander, men også med like mange sterke alternativer. Og svarene ligger i naturen. Naturen har holdt det gående i 4 milliarder år. Vi har bare vært her i 4 millioner av disse. Naturen vil klare seg uten oss, vi vil ikke klare oss uten den. Skal menneskeheten unngå å grave sin egen kollektive grav og samtidig forlate denne planeten som en død kirkegård, må vi straks begynne å lytte til

naturens første premiss, sier Galtung.

Feil fordeling

Slik kan en innledning fra Galtungs foredrag onsdag 4. februar oppsummeres. I regi av Internasjonalt seminar hadde Galtung samlet over to hundre entusiastiske tilhørere på Mack-kjelleren.

– Verden går ikke akkurat så det suser. På nasjonalt og globalt plan er fordelingen av ressurser langt fra i balanse. Ikke noe økonomisk system har vist seg brukbart for å fø hele denne planetens folk; noe som burde være utgangspunktet. Forholdet mellom nord og sør er ensbetydende med rik og fattig. I to og ett halvt årtusen har den vestlige verden levd fett på grunn av utnyttinga av den tredje verden. Kapitalen rår og en liten gruppe mennesker med størsteparten av pengene bestemmer for flertallet. Det finnes i dag 358 milliarder i verden, og disse råder over en ikke ubetydelig del av verdens ressurser. Fordelingen er helt åpenbart feil. Men tilstanden kan fortsatt rettes på. Av naturen kan vi lære hvordan, for-

Johan Galtung hadde sterke meninger om u-hjelp og ressursfordeling.

teller Galtung.

Symbiose og mangfold

– Naturen har eksistert så lenge på grunn av sitt mangfold og samspill. Slik må også menneskelige system innrettes. Historien

har vist at alle politiske og økonomiske modeller har spilt fallitt. En blandingsekonomi er svaret. En god porsjon av alt. Med sterk vekt på selvforsyning på lokalt plan som legger grunnlag for primærbehovene. Desentralisering til flere små enheter, særlig økonomisk, som virker sammen i ett større samspill på globalt plan. Lokal valuta med fast vekslingskurs internasjonalt er et av hans virkemidler.

Ethvert samfunn må i størst mulig grad dekke sine egne primærbehov for å kunne overleve på sikt. I fattige land må det kreativitet og enkle løsninger til for å brødfø en sultende befolkning.

– Ingeniører som utvikler dyre tekniske vidundre hjelper lite når titusentalls mennesker dør rundt en, sier han.

I følge Galtung blir det ikke nødvendig med noen revolusjon for å gjennomføre hans radikale system.

– Jeg tror på reformer, og mye vil bli satt i gang av folk selv.

U-hjelp er noe tull

På grunn av noe misvisende forhåndstale av foredraget onsdag, trodde flere at de gikk til et innlegg om norsk utviklingshjelp. Men på spørsmål fra salen ga verdensborger og fredsforsker Galtung også klart svar om oppgaven til norsk u-hjelp framover:

– U-hjelp er noe stort tull. Gjensidighet og samhandling er det eneste som kan hjelpe den tredje verden. Rettferdig og gjensidig handel, utveksling av kultur og verdier er stikkordene. Hvorfor skal vi presse på våre norske verdier på et folk med en helt annen kultur og tradisjon? Hvordan ville vi ha stilt oss hvis en styringsgruppe fra Tanzania skulle bestemme hvordan midler for norsk utvikling skulle ha blitt brukt? Jeg kan bare tenke meg Carl I. Hagens reaksjon. Vi må åpne oss mot den tredje verden. Og åpenhet er å spørre hva vi kan lære av andre. Norsk u-hjelps oppgave framover må være å drive gjensidig og rettferdig handel og utveksling av verdier. Vi kommer nok engang tilbake til mangfold og samspill, sier Galtung.

Lobotomi i Tromsø

Den gode atmosfæren på Mack-kjelleren resulterte i et nytt og spontant foredrag dagen etter. Med ikke fullt så mange tilhørere som dagen i forveien foreleste Galtung om verdimapper og hans fredsarbeid. Det er svært fascinerende å høre Galtung øse av sin verdensomspennende kunnskap og erfaring. Og med talegaver enhver stor folketaler kan misunne seg grønn på, er det lett å la seg rive med. Men et aldri så lite gufs gikk gjennom forsamlingen da Galtung påstod at Universitetet i Tromsø er dødt. Like dødt som alle de andre norske universitet.

– Til tross for de utdanningsmessige radikale visjoner på syttitallet, har også verdens nordligste studieinstitusjon stagnert. Helheten og samspillet har forsvunnet. Omorganiseringen fra institutt til fakultet er siste tegn på dette. Universitetet i Tromsø er blitt like konservativt som Universitetet i Oslo. Fagene opererer hver for seg og evnen til å skape et kreativt helhetssyn har forsvunnet. Kreativitet er for øvrig helt fraværende i hele det norske utdanningsystem. Dette er ikke et angrep på spesifikk fagkunnskap. Men ett viktig aspekt mangler. Det å kunne se virkeligheten fra flere vinkler, gjennom flere faglige ståsted. Arbeidet på universitet burde vært mer rettet mot prosjekter. Problemløsning som tar i bruk alle faglige disipliner. Nå fungerer forelesningene som rent oppgulp av gammel kunnskap og virker derfor som ren lobotomi på studentene. For siste gang, svaret er mangfold og samspill.

– Her nede på Mack-kjelleren opplever jeg at de samme folkene som jeg foreleser for i forelesningssalen, plutselig åpner munnen og stiller velgjennomtenkte spørsmål og deltar i debatten. Dette har jeg aldri opplevd på universitetet. Det må bli en livsstil for studenter å være kritiske og hungre etter nye løsninger.

Dette ble siste ord fra Galtung før han suste av gårde i en drosje til NRKs studio for å prate om japansk livsstil.

– Trenden snur

Ved å flytte sine foredrag fra universitet ned til sentrum, har Internasjonalt seminar begått en aldri så liten genistrek.

Lars Danielsen
André Kvernhaug (foto)

– En fullpakka kjeller med over 200 tilhørere, viser at samfunnsengasjementet er på vei tilbake hos studenter. Vi i Internasjonalt seminar er med på å tilrettelegge, men tar ikke æren for at interessen har tatt seg betraktelig opp fra i fjor. Studenter er lei av intetsigende ute- og TV-liv. Trenden snur, mener Kristian Wengen i Internasjonalt seminar.

Kristian og Bård i Internasjonalt seminar er svært fornøyd med oppmøte på årets to første arrangement.

– Fjorårets seminar hadde på langt nær samme oppslutning. Grunnene til den økte interessen er nok flere, sier Bård.

– To kjente navn som Michelet og Galtung betyr vel ikke så rent lite. Dessuten tror vi at flytting ned til byen er vesentlig. Tidligere var seminaret holdt på universitetet. Til tross for spennende temaer var det vel få som orket enda flere timer i en trøtt forelesningssal. Nå har det blitt ei sosial og underholdende greie å delta i faglige debatter, sier han.

Sørgetale over universitetet

Internasjonalt seminar arrangeres av en rekke forskjellige interesseorganisasjoner. Flere arbeidsgrupper, representert i et arbeidsutvalg,

drar lasset for sette fokus på miljø-, etikk- og internasjonale spørsmål.

– Er dere enige i Galtungs utsagn om at Universitetet i Tromsø, til tross for tidlige visjoner, er like dødt, konservativt og virker like lobotomerende på studentene som alle andre norske universitet?

– Ja, på sett og vis. Universitetet er for lite flink til å benytte seg av alle de gode professorene vi tross alt har, til å bruke faglig kunnskap i en samfunnsdebatt. Det er akkurat dette vi gjør et forsøk på i Internasjonalt seminar: Å bruke den faglige kunnskapen i den virkelige verden, sier Kristian Wengen.

Han tror at studenter flest er mest opptatt av notere ned hva foreleseren sier.

– Alt for lite blir gjennomtenkt og brukt i reelle sammenhenger. Det hele blir et stort konsum av ufordøyd kunnskap. Også andre institusjoner kunne brukt de ressursene vi har her på universitetet mye bedre. Se bare på Utopia. Er det en ting i verden denne stu-

dentavisa burde jobbe for, så er det å benytte seg aktivt av den samfunnskunnskapen som faktisk er her på huset. Dette skjer bare ikke i dag, anklager han.

Studenthus i sentrum

Kristian Wengen mener at oppslutninga på seminarene i sentrum er et eksempel på at et framtidig studenthus bør ligge i sentrum.

– Jo, og som senatsmedlem i samfunnet kan jeg meddele at det er gjort et vedtak på å legge huset i sentrum, når den tid kommer. Først vil vi jobbe for å få vår egen uteplass med en liten scene hvor denne type arrangementer og konserter kan holdes. Gjennom en slik plass kan vi lære å drive et hus i praksis og legge opp litt kapital for et framtidig større hus, sier han.

Kristian og Bård håper på like bra oppslutning fremover for Internasjonalt seminar.

– Vi kan i hvert fall garantere at alle foredrag vil holde samme høye standard, uansett navn på plakaten. Så vær der, vær med på å snu trenden du også, oppfordrer de.

Kristian Wengen oppfordrer studentene i Tromsø til å komme på Internasjonalt seminar.

Studentsamfunnet
i Tromsø
ønsker alle
Lomsøværinger velkommen til

Lørdag 14. Feb

Hovedgården Universitetet

Wannadies

150,-/130,-

Dorene åpnes 20.00 18 års aldersgrense

Fredag 27 Mars

MH-Universitetet

BELCANTO

150,-/130,-

Billettsalg:

Samfunnet-Platebaren-Feedback

18 års aldersgrense

**Internasjonalt
Seminar**

Organisert
rasisme i
Europa

Onsdag 18 feb.

kl 18.00

Mack-kjelleren

Graeme Atkinson:

en av Europas fremste eksperter på
nynazisme.

Frigjøringsteologi i
Latin-Amerika

**Kjell
Nordstokke
og Kjarten
Selnes** Onsdag 25 feb.
kl 18.00
Mack-kjelleren

Psykososiale tiltak
blant krigsofre
Ragnild Dybdahl

Torsdag 5 mars

kl 17.00

VIP-kantinen Hovedgården

**Russland
Hva skjer?**

**Gunnar
Sætre
og
Jens P
Nilsen** Onsdag 11 mars
kl 18.00
Mack-kjelleren

Afrika etter Apartheid
Ny solidaritet eller laissez
faire?

Torsdag 12 mars

For nærmere informasjon vedr
Internasjonal Seminar se eget pro-
gram

Informasjon tlf: 776 44916

– Nei til vekttalls- kompensasjon

Rigmor Bjørkli ved universitetets studieavdeling er i mot forslaget fra Ketil Steigen i forrige Utopia om å gi vekttallskompensasjon til studenter som engasjerer seg utenom det faglige.

Per Steinar Moen
Lars Åke Andersen (foto)

– Man bør ikke få anledning til å få vekttall for verv innen studentorganisasjoner. Slik som det er i dag er det kun eksamener som gir uttelling. Universitetet åpner på ingen måte for at andre faktorer skal gi utslag på vekttallsutregninga, sier nestlederen i studieavdelinga.

– Skal man åpne for vekttallskompensasjon for studentengasjement, må man nesten også gi vekttall til mennesker med en viss relevant arbeidspraksis. Dette vil innebærer lovsendinger i Universitets- og høgskoleloven, sier hun.

For universitetet er det ikke

et stort problem at studenter tar opp studieplasser ikke klarer å ta eksamen fordi de blir for opp tatt med studentengasjement.

– Jeg har ikke inntrykk at det er snakk om så mange studenter som ikke klarer eksamen, sier hun.

Rigmor Bjørkli mener likevel ikke at studentengasjement er bortkasta.

– På det personlige plan tror jeg nok slik engasjement gir god uttelling. Dessuten tror jeg arbeidsmarkedet også vektlegger studenter som har organisasjonserfaring. Deltagelse i studentorganisasjoner gir kunnskap som mange andre studenter er foruten, mener Bjørkli.

Rigmor Bjørkli ved studieavdelinga mener organisasjonserfaring i seg selv er god nok belønning for studentengasjement.

Faksimile av Utopia nr. 2 i år.

Vil forbedre studiefinansieringa

– Dårlig studiefinansiering er fundamentet i problemet, hevder nyvalgt medlem av arbeidsutvalget, Jon Christian Fløysvik Nordrum.

Per Steinar Moen

Han er enig med Ketil Steigen at studiefinansieringa må forbedres.

– Det innebærer en risiko å engasjere seg. Studentengasjement kan ofte gå ut over karakterer og studieprogresjon. Risikoelementet må gjøres mindre, mener Nordrum, som er velferdsansvarlig i studentstyret.

Av konkrete tiltak ønsker han at Lånekassen forandrer holdning til forsinkelse på

grunn av studentengasjement.

– Ved forsinkelse i studieprogresjonen, skal man oppgi årsak. Skyldes forsinkelsen sykdom eller graviditet, tar Lånekassen hensyn til dette. Jeg ønsker at engasjement i studentorganisasjoner skal gjelde som like god årsak til forsinkelse som sykdom og svanerskap, mener han.

Jon Christian Fløysvik Nordrum er stort sett enig i kritikken Ketil Steigen kom fram med i forrige nummer. Men han er mer usikker på argumentet om vekttallskompensasjon.

– Vi har ikke nedfelt vekttallskompensasjon i arbeids- eller prinsippprogrammet til studentstyret. Jeg tror dette er vanskelig å få gjennomført, og da har jeg større tro på en forbedring av studiefinansieringa, sier han.

Jon Christian Fløysvik Nordrum i studentstyret har mest tro på en forbedring av studiefinansieringa.

ARKIVFOTO

Magi og humbug

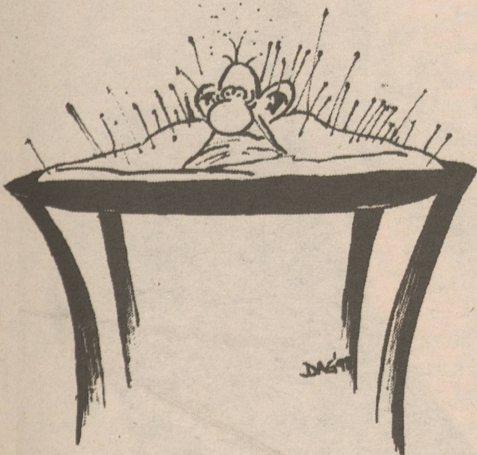
Får du fortsatt ikke sove i frykt for dyrene under senga? Har eventyrenes trusler om tusser og troll fortsatt en bergtappende effekt på deg? Da hører du til en utdøende rase...

Marit Fagerheim Wiik
Dag Ellingsen (ill.)

De fleste av oss er blitt rasjonelle og intellektuelle, og har avvist barndommens redsler som ren overtro. Heldigvis har vi innsett at disse historiene var et resultat av vår naive trang til noe større enn oss selv. Nå vet vi at alt er fysisk og det åndelige er et menneskets tankespinn.

Men noen ønsker seg tilbake til undringen og spenningen ved å utforske det uforklarliges områder. Utropias utsendte har bestemt seg for å finne det tilbake, og første spor å følge er årets alternativmesse på SAS-hotellet i Tromsø. Stedet for arrangementet ser lovende ut og forventningen er på topp idet vi smyger oss opp trappene til messesalen. Som små barn på skattejakt sørger vi for å undersøke kartet grundig. Vi ivrer etter å finne ut hva som skjuler seg bak mystiske navn som Aura-Soma, Yoga Nor, El Med Medicomat og Auraens Mystikk.

Salen yrer av svevende liv, vårt stressede sinn roes øyeblikkelig ned av lyden av sildrende beker. På en benk står et utall tofargede flasker. "Kom, du vesen av lysenergi som vibrerer på ulike nivåer" er budskapet de sender til vårt underbevisste. "Plukk ut fire av oss - ditt underbevisste vil si deg hvilke. La så damen i hvitt tolke din personlighet." Lokkingen minner om taktikken til de underjordiske i Ronja Røverdatter. "Og du, vi er fremstilt med kjærlighet!"

Åndelig supermarket
Vi har lært hjemme at vi ikke skal la oss lokke av fremmede, så vi beveger oss raskt til neste stand. Der selger de briller med netting som gjør at du ser bedre. Et annet sted kan man kjøpe kremer og andre vidundermidler. Naturlig godteri er en tredje butikk, men magialarmen reagerer ikke så veldig sterkt. Så ser vi flere steder der nakne kroppor får massasje. Dette har vi vært borti før.

Det vi ikke vet er at Reiki, Mauri og Master Alignment Body Mind ikke dreier seg om å løse opp i stive muskler, men om å skape harmoni og balanse mellom kroppens fysiske og åndelige nivåer. Her er det bruk av universelle energier, dynamikk og magi og transformering

av DNA som er poenget.

Etter en avslappende pause i stresslessen, med musikk på ørene og bassvibrasjoner i stolen er vi klare til å søke videre. I neste etasje finner vi et rikt utvalg av potensielle magikere. Spådamen Bente er skjult bak et forheng. Vi assosierer umiddelbart til barndommens tivoli, men må med klump i halsen innse at år med kritisk tenkning har gjort skepsisen stor.

Dyr frelse

Tarot, håndflatetyding, astrologi, aurafoto og tegning av usynlige hjelpere - kan det være at en av disse er Sannheten? Det vil vi aldri finne ut, vi er jo bare fattige studenter. En tarotsesjon til 300 kroner, tyding av din astrale situasjon for en hundrelapp... Det er trist å vite at vi kanskje er avskåret fra evig lyk-

ke og harmoni på grunn av økonomien. Var det ikke det materielle og pengenes slaveri vi ønsket å finne veien bort ifra med denne jakten på den tapte magi? Vel, vi får ta til takke med litt intellektuell opplysning fra Miljøpartiet de grønne. Dårlig substitutt for Magien, men vi må bite i gresset for denne gang. Allikevel, jakten fortsetter, vi gir oss ikke så lett. Dakotaindianeren Flagrende Manke gir oss nytt håp med en historie om ei heks med mag-lites i øynene. Vi bestemmer oss etter et kort sekunds diskusjon til å forfølge saken. Magi - heks, ordene ringer utvilsomt i samme skala.

Men heksene sparer vi til en annen gang. Akkurat nå skriker det i tarmene og Yonas er farlig nær. Vi går ut fra SAS-hotellet som et om ikke he(a)lere, så i hvert fall mer lattermildt menneske...

English summary

Humanitarian aid to terrorists?

Lately many students have experienced being stopped on campus and asked to support Iranian victims of war. However, defectors from The Islamic students' union, who runs the campaign, have lately claimed that the collected money is used to support a left extremist organisation in Iran, the People's Mujahedin.

Assistant director at the University of Tromsø, Jan Larsen, says that he doubts whether the university has approved of this campaign.

Successful International seminary

Every Wednesday for the last couple of weeks there has been arranged International seminaries at Mack-kjelleren, with lectures and following debates.

On the 28th of January famous author and editor of "Klassekampen", Jon Michelet, gave a lecture on Norwegian exploitation of developing countries, specifically Statoil's ongoing projects in Vietnam, Venezuela and several other countries.

On the 4th of February Professor Johan Galtung gave a lecture on humanitarian aid and international economics and politics. He suggested that we should listen to nature to find out how to distribute the available resources on Earth.

This semester's International seminary has so far proved to be a success. Says Kristian Wengen of International seminary: - There are several possible reasons for the success of this year's seminary. One is that we've moved the lectures off campus to a pub in the centre of Tromsø. Also, it probably helps to start off with well-known figures such as Jon Michelet and Johan Galtung.

Arrogance from the Students' Association

The leader of the Students' Athletics Organisation in Tromsø, Pål Morten Grande, claims that the Students' Association in Tromsø (Si-Tø) is arrogant in its treatment of the students concerning the hopefully-soon-to-come sports hall. The students have only one representative in the management for the new hall. Grande thinks this isn't enough, considering that the students are the future users of the hall.

Klasseramar

Han har kuppet studentsamfunnet, sjekket opp brasilianske damer og leder nå Klassekampen. Hva gikk galt med Jon Michelet?

Per Steinar Moen
Siri Vaggen Olsen (foto)

Sommeren 1969 var Jon Michelet 25 år gammel, lei av sjømannslivet, og bestemte seg for å reise til det eksotiske Nord-Norge. Tromsø glemmer aldri den fyren som hadde byen som lekegrind i knappe tre år på begynnelsen av 70-tallet.

– Byen var i forandring. Bitte lille, rare Tromsø kokte – søkende mennesker strømmet hit fra alle kanter, forteller Jon Michelet.

Nå er han tilbake igjen i Tromsø, og kanskje mer søkende enn den gang. Skri-

benter og akademikere med de rette holdningene skal inn i Klassekampens nett. En dagsavis som mister mesteparten av sin redaksjon over natten, trenger sårt ildsjeler. Michelet måtte takke nei til å delta i Studentsamfunnet i Tromsøs 30-års jubileum fordi arbeidet i Klassekampen i starten tok for mye tid.

Kupp

Studentsamfunnet hadde i begynnelsen av 70-tallet et hyggelig, småborgelig radikalt styre, skal vi tro Jon Michelet. Han har en egen evne til å komme inn i lederposisjoner på dramatiske måter.

– Vi kuppet studentsamfunnet ved et årsmøte, og jeg ble valgt som leder, sier han smilende.

Hans studentfortid er imidlertid fraværende. Etter grunnskolen har han bare et styrmannskurs og et journalistkurs. En akademisk bakgrunn var ikke nødvendig.

– Vi slapp jo alle studentene, så det

var jævlig lett å drive studentsamfunnet, sier han.

Debattmøter

Det var klasse over studentsamfunnets debattmøter i gamle dager – selv om man tar hensyn til nostalgisk overdrivelse.

– Møtene ble holdt på Åsgård en gang i måneden, med kjente, lokale forelesere som Ottar Brox.

Jon Michelet ledet mange av disse møtene, og historien skal ha det til at hver gang debatten stilnet, henvendte Michelet seg til en kar på bakerste rad. Vedkommende kom med noen provoserende utspill, og dermed var debatten i gang igjen. Mannen var Terje Svabø – og nå leder han NRK 1s storsatsning "Til debatt".

– Terje Svabø var en ung høyremann som kjempet for USAs deltagelse i Vietnam-krigen. Han gikk rundt med et sørvietnamesisk gult og rødt stripende flagg på jakkekragen og var helt umulig, ler Jon

Michelet.

– Han blir helt blek hver gang jeg minner ham om det.

Ramp

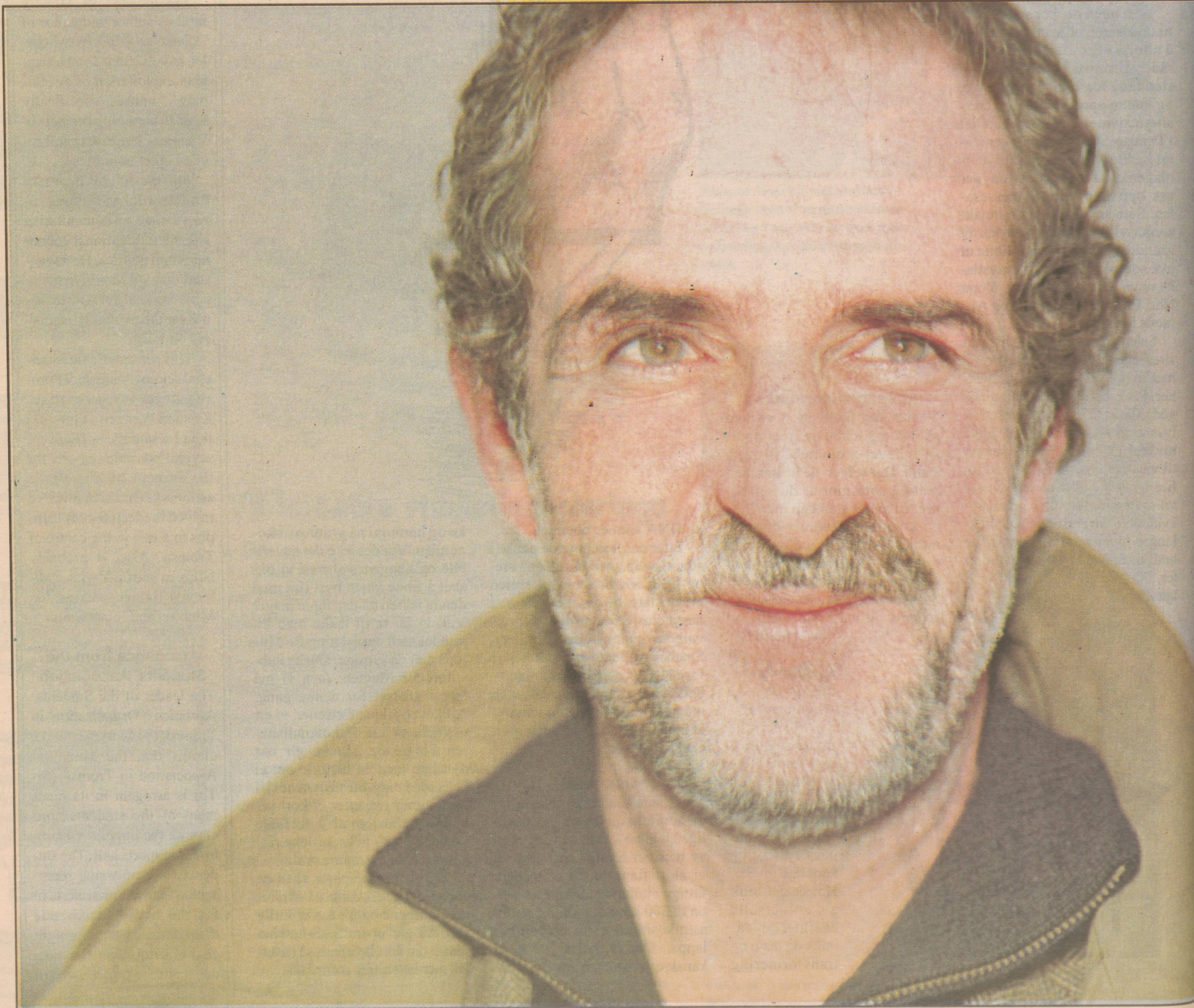
Jon Michelet kan også blekne litt av sin egen fortid. Han vokste opp i høyrebyen Tønsberg, og på fritida brøt han seg inn i biler og slikt på jakt etter røyk og slikt.

– Det var kaldt, og jeg trengte å varme meg, flirer Michelet.

Femten minusgraders kulde og røyksugenhet fører også oss inn til Utopias glassbur i hjertet av SVF-bygget. Universitetets røykelov blir satt på en alvorlig prøve. Det tar ikke mange sekunder for Jon Michelet å gjøre loven om til et fattig papirvedtak.

– Jeg liker å bli dømt av nordlendinger, fortsetter han.

Første gangen var da bokhandelen Oktober ble ødelagt av en eksplosjonsartet brann.

Ville du ha latt denne mannen få ri sin kamel langs *din* silkevei?

mpen

– Politiet sa offentlig at de hadde en arbeidshypotese om at det var de venstre-radikale som stod bak aksjonen, for å skape blest om seg selv, forteller Michelet.

Selvfølgelig kunne ikke dette bestå ubesvart. På en tale på studentersamfunnets debattforum framstilte Michelet i mer eller mindre alvor en egen arbeidshypotese.

– Det kunne jo like godt være politiet som stod bak dette, for å skape blest om seg selv, foreslo jeg. Men daværende politimester Terje Hals, som nå er politimester i Moss, var en tørrkukk uten like og manglet humoristisk sans, humrer Michelet.

Jon Michelet ble stilt for byretten i Tromsø, og dømt for injurie mot politiet. Som ikke det er nok, da saka etter hvert kom opp i høyesterett, ble dommen opprettholdt.

– Det sier mye om hvordan det politiske klimaet var. Du ble møtt med ekstrem motstand; en spøk i studentsamfunnet fører til fellende dom i høyesterett.

Gal

”Litt mer enn passe gal” blir Michelet beskrevet av sine nærmeste venner. Han mener selv at han har en galskap som passer Tromsø – selv om denne galskapen blir mottatt mer behersket av dagens samfunn. Ting som var blodig alvor på 70-tallet er bare nostalgisk absurd i dag.

I løpet av Alta-saka fikk han over 18.000 kroner i bøter – og han ble også tiltalt for grovt skadeverk mot staten. Et kaffeball fikk påtalemyndighetene til å gå i fyr og flamme.

– Det kan tenkes at jeg brukte noen veistikker for å lage et aldri så lite bål, innrømmer han.

Historien endte likevel godt, da påtalemyndighetenes sikreste vitner talte motstridende om skogtettheten i nærheten, bestemte dommeren seg for full frifinnelse.

I det minste er han gal på en macho måte. Han har sjekket damer i Rio de Janeiro, laget reportasjebok om to marinejegere som går på ski over Grønland, skrevet mange lidenskapelige bøker om fotball, han har stålmeneringer i politikken, og mannfolkspaltene hans i Vi menn er klassikere. Og nevnte vi kriminalbøkene, filmmanusene til ”Etter Rubicon” og ”Orions belte”? Hvis Jon Michelet er en myk mann, er det langt innenfor.

Ikke macho

– Det er ikke sant at jeg er macho, sier han lite overbevisende.

Macho er opprinnelig et spansk uttrykk for en mann som sitter på en bar og skryter på seg både kvinnfolk og andre uhumskheter. Dette stampelet vil ikke Michelet leve med.

– Men jeg er jævlig for at mannen ikke skal gå under. Det er tross alt mye flott i mannen, sier han.

Mannen trenger hjelp. Kvinnene tar fra oss jobbene, klatrer i fjell og det neste blir vel at de tar damene fra oss også. Hjelpen fikk mannen i Vi menn.

– Vi menn var et søvnløst, halvdrattent mannfolkblad, men da Olav Nissen overtok redaktørstolen ønsket han å lage Norges beste reportasjebok, sier han.

Og sammen med blant annet Jon Michelet klarte han det. Vi menn var det bladet som økte mest i norsk presse den perioden, hvis vi ser bort fra Se og Hør.

Sjekketriks

Norske menn ble overlatt av latinamerikanske sjekketriks. Befinner du deg søvnløs i Rio de Janeiro, kan du prøve denne kommentaren til en kvinne:

– Får jeg ri min kamel langs din silkevei?

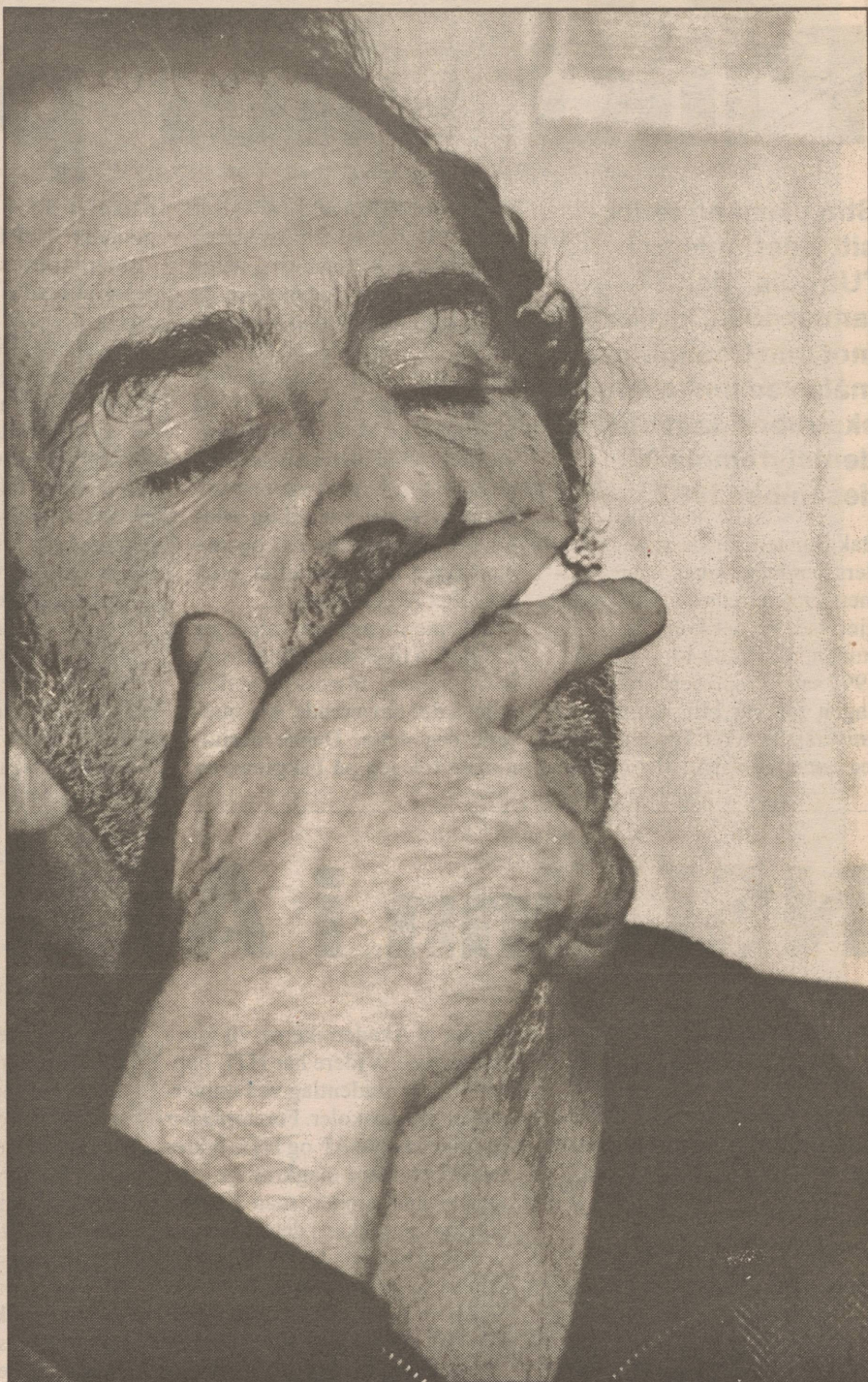
– Jo, det må du tenke selv, sier Michelet på spørsmålet om hvorvidt en kvinne kan la seg lure av noe slikt.

Karrieren i Vi menn tok slutt da ledelsen i bladet fant ut at kvalitet kostet for mye, og ville legge seg på en billigere linje med flere nakne damer på forsiden og færre egenproduserte reportasjer. Bladet falt tilbake til et gammelt spor.

– Jeg angret ikke på noe av det jeg gjorde i Vi menn. Jeg har ingen fordommer mot å beskrive ting slik de er i virkeligheten. Man kan skrive om prostitusjon som fenomen, uten at det blir en reklame for horedrift, sier han.

KGB-spion

Veien fra Nordlys til Vi menn er lang. Men

– Det er ikke sant at jeg er macho, sier gutten i røyken.

det var i Nordlys det startet.

– Jeg gjorde mange hjernestunts som å dekke årsmøtet til Troms fiskerfylkingskvinnelag, mimrer han.

Mens de etablerte nordnorske journalistene siklet etter å komme seg til bilmesser i Milano, syntes Michelet det var eksotisk nok å dra på isbjørnsafari med sel-skuter. Som tidligere sjømann var han på bølgelengde med selfangerne.

Men så begynte de politiske stridene i Norge å ta fyr. Michelet deltok aktivt i kampen mot USAs innblanding i Vietnam, og han ble med i styret av fylkeslaget mot EEC. Dette ble for mye å svelge for ledelsen i Nordlys.

– Den gangen var avisa styrt av partiet, og den ble på folkemunne kalt ”Pravda”, etter den russiske modellen, sier Michelet.

Beskyldninger om tette forhold til KGB førte til at Michelet fikk sparken. Han stilte seg likegodt opp på en tønne midt i sentrum, og skjelte ut Nordlys i full offentlighet.

– Selv om avslutninga på min karriere i Nordlys var bitter, snakker jeg aldri et ondt ord om perioden min i avisa. Det var lærerike år.

Tapt frihet

Journalist, redaktør, politiker, forfatter og fotballelsker. Mannen med de mange ansikter vet å utnytte sjansene som dukker opp.

– Livet er kort, og du må leve det, oppfordrer Jon Michelet.

Tar man noen sjanser, betyr også at

man må prioritere vekk andre ting. Damer og slikt blir det lite av. Men Klassekampen forplikter mer enn damer, skulle vi tro.

– Jeg har mistet friheten jeg hadde som forfatter da jeg begynte som redaktør i Klassekampen. Kanskje har jeg godt av det og, sier Michelet.

Han ønsker å skape en motstrømsavis i Norge som kan være med på å sette dagsorden. Med Norges desidert yngste dagsavisredaksjon gjennom tidene, er det rom for forandringer i Klassekampen. Kulturredaktøren er 25 år, mens nyhetsredaktøren bare er 23 år. Til sammen er de yngre enn Jon Michelet.

– Kollega Harald Stanghelle i Dagbladet vil ha de brennende hjerter tilbake til pressen. De som brenner for noe, har en mye større mulighet hos meg – vi skriver ikke om slanking og annet deg-fiksert temaer. Klassekampen er seriøs, slår Michelet fast.

Vi viser han et oppslag om filmfestivalen i Tromsø. Et bilde av hengende tørrfisk er blikkfanget.

– Det var nok sånn Tromsø var. I dag finner du knapt tørrfisk i hundebutikkene, sier Michelet.

Det er på tide å slukke røyken. I dag skal Michelet nemlig bli historisk. Som den første dagsavisredaktøren står han i UB og deler ut gratis aviser til forbausende forbipasserende. Jon Michelet er på ingen måte en klassepamp.

Plikt eller preferanser

Stian Jensen retter i sitt leserinnlegg i "Utopia" den 14. januar 1998, kritikk mot min fremgangsmåte ved innkalling til ekstraordinært studentstyremøte 9. desember 1997.

Bakgrunnen for de siste måneders hendelser kan i denne sammenheng trenges en liten redegjørelse. På det konstituerende studentstyremøte 12. november 1997 satt to representanter, som dagen før var blitt valgt inn i universitetsstyret. Disse to trakk seg etter at valget til student-

styrets arbeidsutvalg (AU) var foretatt. Deres virketid strakk seg altså ikke lenger enn til å velge inn det AU, et studentstyre de selv ikke sitter i skal forholde seg til. Studentrådet på Det matematiske-naturvitenskapelige fakultet (Mat.nat.) krevde på bakgrunn av dette at et ekstraordinært studentstyremøte skulle avholdes. Kravet var begrunnet med at det var viktig både for det påtroppende AU og studentstyret å få bekreftet eller avkreftet AUs legitimitet.

I denne situasjonen valgte jeg å kalle inn til ekstraordinært studentstyremøte, til tross for at flertallet i det daværende AU motsatte seg dette. Denne beslutningen tok jeg på bakgrunn av

paragraf 3.5 i studentstyrets reglement med følgende ordlyd: "Ekstraordinært studentstyremøte avholdes dersom studentstyrets AU, et av fakultetenes øverste organ eller 1/3 av studentstyrets medlemmer krever det. Ekstraordinære studentstyremøter skal innkalles minst 3 dager før møtet" (studentrådet ved Mat.nat. er fakultetets øverste organ). Dette satte jeg opp mot paragraf 3.6: "Studentstyrets arbeidsutvalg (AU) har ansvar for innkalling og forslag til dagsorden for studentstyremøte." Dette ansvaret som fremgår av paragraf 3.6 er et ansvar av rent praktisk art. Ansvaret omfatter ikke å kunne vurdere om, eller når møtet skal avholdes. Det ligger

ger i formålet til et ekstraordinært møte at dette skal avholdes så snart som overhodet mulig.

Dette syn delte også juridisk konsulent Trond Skogvoll ved studieadministrasjonen, som jeg valgte å konferere med. Ved å legge dette ekstraordinære møtet til 20. januar, som daværende AU lanserte som alternativ dato, ville man ignorere Mat.nat.s rett til å kunne kreve en snarlig behandling av de spørsmål de reiste. Det var derfor min plikt å innkalle til dette møtet. Det er verd å merke seg at innkallingen ble enstemmig godkjent av studentstyret.

Stian Jensen spekulerer i mine motiver for å innkalle til dette møtet. Av redegjørelsen oven-

for fremgår det at jeg i alle tilfelle ikke hadde mulighet til å la eventuelle personlige motiver influere på min fremgangsmåte.

Jeg ønsker ikke å gå inn på personlige motiver bak standpunktene til de involverte i denne saken. Derimot registrerer jeg at Stian Jensen anser seg berettiget til å uttale seg om personlige motiver til flere av de involverte parter.

Det er synd at representanter for studentpolitikken i Tromsø på denne måten selv bidrar til å undergrave hele studentstyrets legitimitet, som et seriøst arbeidende og reelt engasjert organ.

Av Eidi Ann Hansen
Studentstyreleder 11997

NSU inn i AF?

Høsten 1997 brøt de profesjonsutdannede i AF ut og dannet Akademikerne. Splittelsen i AF kan få langsiktige konsekvenser for studentorganiseringen i Norge. Resultatet kan på sikt være en tilsvarende splittelse i NSU.

Blant de gruppene som utgjør Akademikerne finner vi i dag de med profesjonsutdannelse fra universitetene som legene, juristene, tannlegene og psykologene. AF organiserer fremdeles i hovedsak de med utdannelse fra de tre cand.mag.-fakultetene og de kan betegnes som samfunnsvitene, humanister og realister. Slik ser vi at splittelsen blant de med universitetsutdannelse følger et mønster som kan få ringvirkninger for studentorganiseringen. Spørsmålet er hvordan NSU bør møte disse utfordringene i fremtiden?

Det finnes logisk sett flere alternativer hvis vi ser på studentorganisering isolert sett. For det første kan NSU bestå med de studentgruppene som vi i dag finner. For det andre kan NSU slå seg sammen med de andre studentorganisasjonene slik at vi sitter igjen med en organisasjon som samler alle studentene i hele Norge. For det tredje kan vi få en splittelse av NSU på samme måte som den vi har sett i AF. Hvis det skjer vil NSU bli nedlagt til fordel for to nye studentorganisasjoner.

Men det finnes også et annet strategisk veivalg som bør diskuteres. Det er en sammenslåing av studentorganisasjoner og fagorganisasjoner. En slik utvikling er allerede igang. AF har opprettet et studentforum, og det er sann-

synlig at Akademikerne vil gjøre det samme. Videre har NTL opprettet flere studentlag ved universiteter og høyskoler. Foreløpig har imidlertid ikke AF og NTL lyktes med å etablere slagkraftige studentorganisasjoner, men på lang sikt kan de lykkes i dette. Slik ser vi at hegemoniet til NSU blir utfordret av fagbevegelsen.

I stedet for å sitte på sidelinjen i en slik situasjon, bør NSU reise spørsmålet om det vil være formålstjenlig å gå inn i enten Akademikerne, AF eller NTL.

Generelt finnes det flere argumenter for å gå inn i en av disse tre fagorganisasjonene. Først og fremst ved at vi kan få en mer helhetlig student- og fagforeningspolitikk der studiensituasjonen og arbeidssituasjonen ses under ett. For det andre vil en slik organisering føre til at de nasjonale krav som fremmes overfor politiske myndigheter vil få langt større slagkraft enn det som er tilfellet i dag. Men det finnes også argumenter imot en slik sammenslåing. Det mest åpenbare er at studentene kan risikere å ikke vinne frem med sine faglige, sosiale og økonomiske interesser internt i en av fagorganisasjonene.

Uavhengig av disse argumentene for og imot står det mest kontroversielle spørsmålet igjen: hvilken fagorganisasjon bør NSU gå inn i?

I den radikale storhetstiden til NSU fra 1970-tallet har NSU orientert seg mest mot LO. Valg av fagorganisasjon vil derfor naturlig følge etablerte politiske skillelinjer mellom de radikale og konservative i NSU. Sett i et slikt perspektiv, og tatt i betraktning min egen politiske bakgrunn som mangeårig aktiv studentpolitiker i ROSSO, er NTL det mest nærliggende valg.

Akademikere blir imidlertid ikke møtt med åpne armer i LO. Unntaket er i de tilfeller der akademikere

som tilhørende middelklassen sympatiserer med arbeiderklassen. Sett fra et snevert økonomisk perspektiv har denne linjen ført til at den tradisjonelle industriarbeider i dag har høyere livslønn enn det flere akademikergrupper har. Hvis en er opptatt av å kjempe for høyere lønn til akademikere er derfor ikke veien om LO den rette å gå.

Akademikerne fremstår som en fagorganisasjon for lønnsadelen i Norge, og det synes ikke urimelig å hevde at flertallet av medlemmene stemmer på borgerlige partier. Dette kommer klart fram også i ledelsen for Akademikerne som argumenterer for markedsbasert og individuell lønn. Akademikerne er derfor av naturlige grunner ikke et alternativ for undertegnede.

NSU inn i AF er etter mitt syn det minst kontroversielle forslaget. AF ligger nærmest opp til de studentgrupper som i dag dominerer i NSU, og har i flere saker sammenfallende syn som det NSU har.

NSU har eksistert i over 60 år. Den eksisterer i dag først og fremst fordi medlemsordningen sikrer det finansielle grunnlaget, og ikke nødvendigvis fordi den har reell oppslutning blant studentene. Tiden er derfor overmoden for en debatt om hvordan NSU bør møte dagens og fremtidens utfordringer enten det dreier seg om en annen student- eller fagorganisasjon. Personlig mener jeg at NSU har mest igjen for å gå inn i AF. Hermed er hansken kastet.

Av Arvid Ellingsen

Nyutdannet cand.polit.

Lokalleder i NSU-Bergen, 1993
mangeårig aktiv studentpolitiker cv

Vikinger uten horn på hjelmen

Glimrende avis stort sett! Derimot fikk jeg magaknip av side 16-17 i nummer 1 1998. Ikke av artikkelen i seg selv, men av illustrasjonene.

Slik så vikingene aldri ut. De hadde nemlig ikke horn på hjelmen.

Burde ikke ei studentavis laget av studenter, lærde unge mennesker strebe mot riktighet i det som utgis? Illustrasjonene brukt til denne artikkelen er en grov anakronisme. Vikingene hadde aldri horn på hjelmen sine!

La amerikanerne og de andre turistene tro det, men la norsk ungdom, framtidens elite, ha et riktig bilde av hva som skjedde i landet vårt under vikingtiden.

Vikingene var handelsmenn, bønder, fiskere og ja... krigere, plyndrere og slikt, men de var praktiske og geniale i sin krigskunst og hadde ofte nakkebeskyttelse på hjelmen (ikke mot whip-lash), nesebeskyttelse og av og til beskyttelse for øynene, men aldri

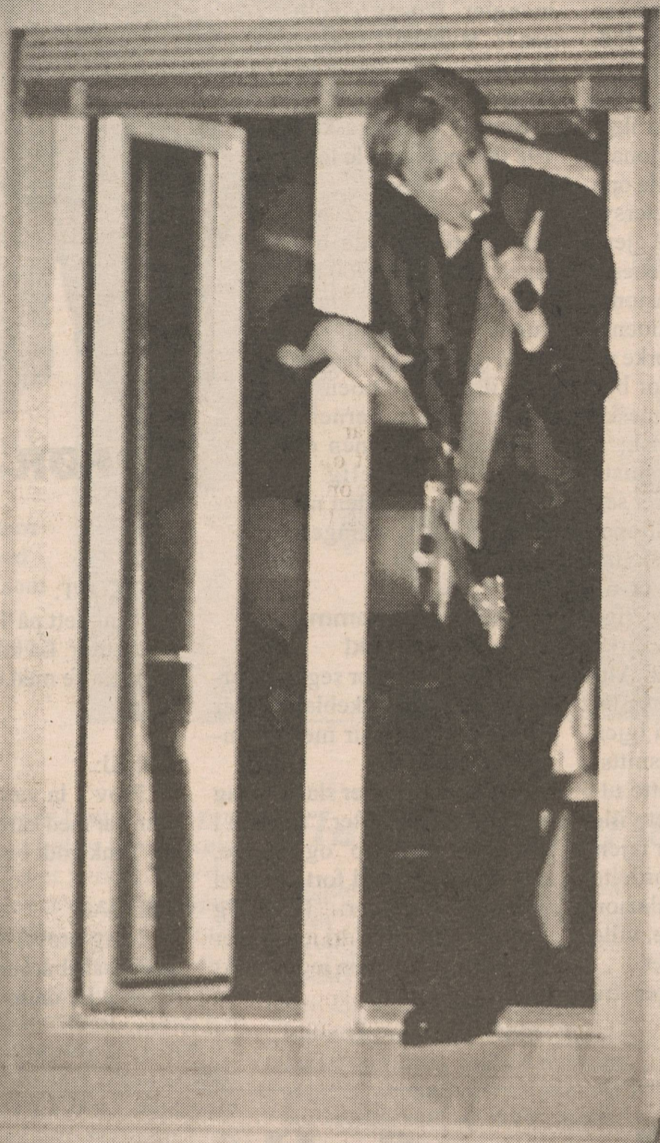
horn.

Det fantes krigere i nordlige deler av Europa og Skandinavia som hadde hjelmer med horn fra diverse dyrearter, det fant sted 1000 år før vikingtiden. Hornene signifikerte rang eller storhet, og spesielt keltene var opptatte av dette.

Jeg vet at dette er en filleting, men det er da visse delene som betyr noe? Jeg er bare redd for at veldig mange går rundt med vrangforestillinger om en viktig epoke i vår historie.

Av Erik Martensson
Centrum Libris MultiMedia

• kultursider

deLillos • Hope & Glory • Autisme • Wannadies • Skreimølja • Tegneserie
Slanking • «sa Mor» • Solfesten • ny president

Det nytter

At studenten av i dag er uengasjert og lite aktiv er ikke akkurat nye ord. Heller ikke de unges svar: – det nytter ikke å gjøre noe, derfor er det like greit å la være.

Heldigvis skjer det saker som undergraver disse påstandene. At vi i dag kan nyte godt av studentrabatt på bussen skyldes innsatsen fra ivrige studenter som ikke godtok behandlingen de fikk hos Tromsbuss. Da selskapet nektet å gi studentrabatt, satte ildsjelene opp egne busser som trafikkerte strekningen universitetet – sentrum. Kjempesuksess, og gjetten om pipa fikk en annen lyd hos ledelsen i Tromsbuss. Tenk på det neste gang du reiser med buss for halv pris.

Internasjonalt seminar har arrangert to foredrag- / debattkvelder hittil i år, begge ganger med overfylt lokale. Studentene er med andre ord ikke så selvpoptatte og sløve som de har fått rykte på seg for å være. De ansvarlige for Internasjonalt seminar har gjort en kjempejobb i år. Programmet er spennende og kvaliteten er høy, men det som gjorde utslaget var at seminaret ble flyttet til byen (noe som vel viser hvor et nytt studenthus bør plasseres).

For ikke mer enn halvannet år siden lå studentsamfunnet i Tromsø dødt. Heldigvis grep noen fatt i saken, og det kan vi være takknemlige for i dag. Nå har vi blant annet fått kafé i Bodegaen og masse bra konserter i byens beste konsertlokale.

Samfunnets problem hittil har vært manglende oppslutning på en del av arrangementene. Det må være litt bittert å legge ned masse arbeid for så å se at studentene ikke støtter opp om arrangementene (for eksempel Trang Fødsel-konserten i høst). Under solfesten ble jeg mektig imponert over hvor proffitt alt ble tatt hånd om. Booking av band, rigging av utstyr, mat til arbeiderne, organisering av vakthold, og så videre. Å få tusen mennesker inn og ut av MH-bygget smertefritt er jo en prestasjon i seg selv. All honnør til samfunnet og dets medhjelpere for innsatsen. Jeg håper folk fortsetter å kjenne sin besøkelsestid og får med seg Wannadies.

Sine
Eidissen
Bya

Og nå: Slanking

Her om dagen gikk det opp for meg. Og det var faktisk litt vemodig. Vel, som mann burde man egentlig bare være glad. For: Menn! Vi er i ferd med å se 7,4 tonn godt norsk kvinnfolk gå opp i svette. For de slanker seg. Det vil si; de sulter seg. Og de trener. Så det renner. Er ikke dette sløsing med vår nasjonale realkapital? Vi burde koble opp et aggregat til alle ergometersyklere og vektmaskiner for å gjenvinne all den kvinnelige energi som forsvinner ut ventilasjonssystemene på helsestudioene, og inn i Tromsøs vintermørke på sene kveldstimer. For hvor blir vel 7,4 tonn kvinnemenneske av? For så mye er det faktisk:

Hvis hver annen forspiste kvinne i dette landet slanker seg etter jul, blir det 1,1 millioner kvinner. Vi vet at norske kvinners gjennomsnittsvekt er 67 kg, og vi er vel ikke urimelige hvis vi sier at hver tar av cirka 10 prosent av bruttovekten. Altså: 67 deler på 10 ganger 1 100 000 = 7,37 tonn. Hvis vi igjen deler dette på gjennomsnittsvekten, finner vi ut at dette utgjør 110 000 kvinner. Det ville faktisk ikke blitt ungarer igjen i dette landet, hvis vi fordelte disse. Og hvis vår populasjon hadde vært normalt fertile, ville vi økt fødselsoverskuddet.

Nå importerer vi leger fra

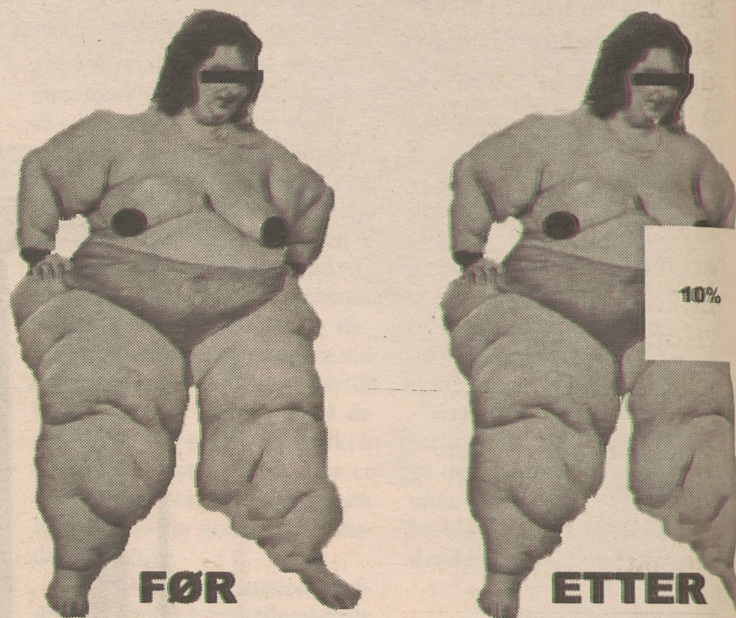
Danmark, Sverige, Tyskland ja, til og med indere kommer hit opp. Hvor mange leger er det vi mangler. Tusen? Totusen?? Hvis våre nye par hadde fått 1,8 barn hver (som man får ifølge statistikken), ville vi raskt ha 198 000 potensielle leger i Norge.

Ja, hvis bare 2 prosent faktisk hadde blitt leger, ville hatt 3960 nye leger om noen år. Og da kunne vi ha sendt tyskerne (i allfall) hjem igjen. Nå vil kanskje noen argumentere om barnehaageplasser osv., men det faller selvfølgelig på steingrunn med den nye kontantstøtteordningen i minne.

Smi mens vommen er dvask!

Uansett: Noen skor seg på overflødig ribbefett. Ukebladene har skjønnet det. De smir mens vommen er dvask.

Og det de smir er slankebilag og slankeoppskrifter. "Gå ned i vekt, men ikke opp" og i mente, sier de. Et ukeblad fortalte med serbiske krigstyper: "Tenk deg slank!". Nå kom aldri jeg lenger enn til forsiden, men jeg så raskt for meg menyen:

FROKOST:

Tenk lett på 1 skive tørt brød uten smør. La tankene streife en kopp kaffe med en tenkt sukkerbit.

LUNSI:

Prøv å la være å tenke på alt som har med karbohydrater å gjøre. Tenk godt over 8 gulrøtter

MIDDAG:

I dag prøver vi å se for oss 2 grønnsaksburgere og to poteter. Hvis ikke dette er nok, så tenk

for deg selv: En dobbel Whopper Cheese. Men husk: uten teagurk.

KVELDS:

...faller desverre ut, men la deg tidlig og drøm godt og la ge om tomatsalat uten dressing.

Velbekomme.

PS. For en noe mer håndfast ny, viser jeg til herværende eminente matspalte.

Av Aslak Haansli

Ondskapsfullt opphav

Hal Sirowitz:
«sa mor»
Diktsamling
J.W. Cappelen
Forlag,
1997
I oversettelse
av Erlend Loe

Det er ikke så rent lite mødre kan få lirt av seg, bare de bryr seg nok. Hal Sirowitz vet det meste om emnet – og enda litt til.

Bokhøsten -97 hadde mye å by på, og i trengselen av kjente navn, dukket en (skitten) liten perle av en rød bok opp. Om den fikk nok oppmerksomhet skal være usagt, men kjennere av Erlend Loe visste å renne ned butikkene. Loe kom over diktsamlingen "Sa mor" av Hal Sirowitz, på besøk i New York i 1996, og bestemte seg raskt for å spre det vanvittige budskap.

Absurd og bisarr

Den 76 sider korte boka inneholder en lang rekke formaninger fra mamma, men selv om pappa og kjæresten også slenger med

leppa, er det så definitivt *mamma* som roper mest og høyest; derav tittelen. Og stakkars Hal; en guttunge og senere ung mann hvis mamma vet hva oppdragelse er, eller kan være. Mens mammaer flest ville si til poden at nok er nok, og gjør du det så får du juling, går Hals mor mer inngående til verket ved å utrede alle mulige og umulige, absurde og bisarre konsekvenser av sønnens handlinger, om de er allereide utførte eller i fare for å bli det.

Enkelt språk

Det er ingen ordinær diktsamling Sirowitz har skrevet. Her fins ingen rim eller rytme, bare korte og lengre formaninger kledd i et enkelt og direkte språk, uten unødvendig billedbruk. Tonen er rett frem og rett på sak, og ingenting pakkes inn og gjøres vanskelig for leseren. I så måte er det likhet mellom forfatter og oversetter av "Sa mor", som begge kan synes å dyrke det naivt enkle og lett tilgjengelige språk. At Sirowitz treffer en streng hos Loe, er derfor slett ikke overraskende.

"Mor sa" er blitt en morsom bok, en tragisk historie og en slitsom opplevelse. En beskrivel-

Hal Sirowitz
sa mor
dikt
oversatt av
Erlend Loe

Coveret til «sa mor» er egentlig rødt.

se av en morskjærlighet og beskytterinstinkt som er langt over grensen for det normalt akseptable, en galskap som uttrykk i absurde og nesten verterte formaninger fra en til hennes sønn. "Sa mor" er hagelig komisk, og egner seg til å leses i ett jafs da den treffer fordøyelse. Det er mye som svelges ned, trass i bokas snerlige og vær sikker; mora er ikke så ille likevel.

Av Ellen Kongstad

Ingen flere fødselsdager
Ikke lek med paraplyen i butikken,
sa Mor. Det er så mange glass med spaghettisaus
over hodet ditt, og de kan falle på deg
& du kan dø.

Da vil du ikke kunne gå på festen i kveld,
eller til bowlinghallen i morgen.

Og i stedet for å feire fødselsdagen din
med brus og kake, blir vi hvert år nødt til å
markere dødsdagen din med te og kjeks.

Og din far og jeg vil ikke kunne spise
spaghetti lenger, fordi marinarasausen
kommer til å minne oss om deg.

-- Utdrag fra «sa mor»

What's the story – HOPE & GLORY?

Etter å ha vært vitne til slik hjerteskjærende dramatik er det viktig å ikke la følelsene ligge ubearbeidet. Dette er vår erfaring etter mange lange år som aktive "soapies". Enkelte hendelser i "Hope & Glory, episode 117" blir mer levende for oss enn andre. En gjennomgang av disse vil utvilsomt føre til ny innsikt!

Maria Fallon Fredriksen og Birgitte Sammy Jo Fredriksen (tekst)
Cecilie Knoph Berg (foto)

Tirsdag 3. februar var det premiere på kabinett teaterets oppsetning av såpeoperaen "Hope & Glory, episode 117".

Det er College reunion på hotellet "My home-my hotel". Hotelleieren Jeff og hans utilfredstilte diva-kone Mikaela er i arrangørkomiteen. Det er også Billy Bob som møter igjen sosialantropologen Susan, hans ungdoms store kjærlighet! Etter hvert som gjestene dukker opp starter forviklingene. Mikaela, legen ved "Hope & Glory" klinikken, Brandon, og Susans onde eneggede tvillingssøster går inn for å ødelegge det gryende forholdet. Glatte går det når Doris kommer ut som transseksuell og finner tilbake til sin mann Johnny. De oppdager at kjærligheten er kjønnslos!

Plastikkirurg Ridge, tror han har ramponert Charises ansikt i narkorus. Etter dette starter han et nytt liv som sekretær i AA. Charise dukker sprudlende opp på festen med sitt vansirede ansikt. Til alles forbauselse er hun takknemlig for at Ridge ga henne "styggheta i gave".

Den mystiske forførrersken Lula entrer etter hvert festen. Hva gjør hun her? Er hun en av dem?

Ja! Hun er den grå musen fra college tiden som satt ved siden av Ridge i biologi timen, og som han sviktet på prom-night. Bitter, sinnsforvirret og iført nok sprengstoff til å utslutte dem alle! Ved å late som om han alltid har vært oppslukt av Lula, klarer Ridge nesten å unngå den definitive tragedie.

Paytons mann, Dick, får det hele til å smelle. Han har ligget i koma og vært heller slapp de siste årene. Med ett står han der! Hans brå entre får Lula til å trykke på knappen. KA-BOM!!!

Boblen som brast

Det er sikkert flere enn oss som

Det er tøft å være "...kvinne innestengt i en manns-kropp utkledd som kvinne med en mann som ikkje e en mann engang men bare en gutt."

føler at denne brutale bortgangen til våre helter er vanskelig å takle! Det er jo ikke hver dag man opplever at en såpeopera faktisk slutter – og i et så tidlig stadium. Det er naturlig at et tomrom vil oppstå. Derfor: Mur igjen ditt tomrom! Disse fem råd vil hjelpe deg på veien:

1. Følg Susans renselsesprosess ved å gå inn i dere selv. Husk: Det bor en soap i oss alle!
2. Prøv Ridges alternative pusteteknikk når det stormer som verst!
3. Ta en lapp over det ene øyet – og vips: 50 % av den harde virkelighet forsvinner!
4. Spis deg glad!
5. Bær din banan med stolthet!

«In the home of the brave and the land of the free»

Glamour, skjønnhet, "plenty av cash", evig ungdom, karriere og farvesprakende cocktails er bare småsnacks for våre såpestjerner. Utroskap, impotens, porno, kjønnsforveksling, narkotika, alkohol og piller blir de derimot store og sterke av! Vi sluker deres verden rått, og deres oppturer og nedturer blir våre!

Vi så lenge at det var noe annerledes ved Doris - noe plaget henne! Da svaret kom - hun var transseksuell - ble vi litt usikre. Dette hadde vi ikke trodd! Først etter at Doris så fint uttrykte: "Vår kjærlighet e så sterk at det spille ingen rolle ka slags kjønn vi har", skjønnte vi hvor tåpelige

og fordomsfulle vi hadde vært. Ordene festet seg i vår bevissthet og spredte nye bølger av tro på The American Dream! Visste vi det ikke... man kan lære lære mye av en god såpe!

Et om mulig bedre eksempel på at det kan spire og gro av også karrig jord, fant vi i Susan: Ut av hennes grimme fortid i pornobransjen har det vokst stor selverkjenneelse, godhet og aksept. For Susan er det meste helt normalt. Det er vel ikke underlig at nettopp denne blomst av en kvinne er vår favorittkarakter og forbilde! Ta henne med deg i ditt drivhus, Billy Bob! Lev der i symbiose - dere er heltene våre!

At skjønnheten kommer innenfra er noe vi har hørt mange ganger før. Men Charise illustrerte denne sannheten på en overbevisende måte! Endelig skjønner vi at det er "hope" om "glory" for oss alminnelige mennesker også. Kanskje helter som Ridge og Jeff er innenfor vår rekkevidde likevel?

Dans med oss Ridge! Som du danset med Lula!

Men hvorfor gjorde du det Lula - uten forvarsel om at dette var siste episode. Trengte du å hevde deg selv, på bekostning av den amerikanske drømmen? Søren klype, så lumpent!

Folkelig lyrikk-kveld

Tirsdag tredje februar ble den første lyrikk-kvelden arrangert på Jernbanestasjonen. Den skulle begynne klokka åtte. Da var det tomt. Men etter hvert som ryktene gikk fyltes det opp.

Ragnhild Vik Nilsen

Initiativtager til denne kvelden var Cecilie Torset, sjøl hobbypoet og dessuten ansatt på Jernbanestasjonen. Gjennom jobben viste hun at det fantes en del mer eller mindre litterære skrivebordsskuffer rundt om i byen. Hun syntes det var rart at det ikke fantes noe lyrikkmiljø, og fikk ideen til denne åpne og uformelle kvelden.

Kvelden ble lang og spekka med både humor og alvor. Her var Dagny Antonsen - "The Queen of Poetry", stamgjester på ute-

stedet, folk fra Litterære Drypp og andre. Folk skreik ut desperasjonen sin i mikrofonen eller hviska stille inn i den.

Det ble en helt spesiell kveld, en kveld uten sjølhøgtidlighet, men med masse latter og folkelig humor. Her var noe for enhver smak. Planen er at dette skal bli et månedlig arrangement hvor vanlige folk kan lese sine dikt og syng sine viser for et lite kresent publikum. En ting er i alle fall sikkert: Tromsø trenger et slikt arrangement!

Homofile adopterer barn

18. februar er det duket for Norgespremiere i Tromsø. Stykket "Patrik 1,5" handler om to homofile som adopterer et barn.

Det homofile paret tror de skal adoptere en baby, men får i stedet en halvkriminell 15-åring. Etter å ha forberedt seg mentalt på å bli småbarnsforeldre tar det litt tid å fordøye at Patrik ikke er en baby. Stykket handler om oss; her og nå. Om våre forventninger og

vrangforestillinger og mye annet. Vi blir vitne til et lite hverdagsdrama med alvorlige undertoner og kjappe replikker.

"Patrik 1,5" er et varmt og ironisk stykke skrevet av Michael Druckner. Det har vært fremført med stor suksess både i Sverige og

Danmark. Ingolf Karinen og Hans Jacob Sand er det homofile paret som får adoptere Patrik. 15-åringen spilles av debutanten Bjørn H. Moan, som tidligere har medvirket i spillefilmen "Insomnia". 18-20 februar vises stykket i Rådstua teaterhus i Tromsø, før det skal videre på en landsomfattende turne i regi av Riksteateret.

The Wannadies.

PRESSEFOTO

Wannadies' HIT!

Den 14. februar kommer en liten sensasjon til vårt ringe universitet. Svenske Wannadies, som står bak slagere som "Hit", "Shorty" og "You And Me Song", tar turen opp til Tromsø. De har lyst til å synge og spille for oss!

Håvard Bråthen

Mange kjenner The Wannadies gjennom den litt Cardigansaktige hit'en "You and Me Song" som var med på soundtracket til storfilmen "Romeo og Juliet". Andre kjenner dem gjennom deres foreløpig siste plate, "Bagsy Me", en ytterst sjarmerende og fengende blanding av power-pop og amerikansk gitarrock, tilsatt et kryddermål jazz og en liten knivsodd punk. De er kjempehippe i

WANNADIES-KONKURRANSE!!!

Leser: Konkurrans? Så moro! Utropia: Ja, i anledning Wannadies-konserten gir vi bort to gratisbilletter til ditto superheldige personer!

L: Hva må jeg gjøre?

U: Bare svar på dette enkle spørsmålet:

Hvilken link er det mellom Wannadies og Leonardo Di Caprio?

a) De har felles onkler

b) Filmen "Romeo og Juliet"

c) Leonardo Di Caprio spiller munnharpe i Wannadies

L: Hvor sender jeg svaret?

U: Send oss en mail, ring oss, faks oss, eller vær så ludditisk og teknologifjendtlig at du rett og slett stikker innom oss på glassburet med en lapp (adresse, tlf.nr. etc. står nederst på bakerste side). Lykke til! Og takk for oppmerksomheten!

L: Selv takk!

England, og musikkavisen NME har to ganger gitt Wannadies-singler den høythengende æresbetegnelsen Single of the Week. En periode gikk videoene til "Hit" og "Shorty" samtidig på såkalt "heavy rotation" på MTV. Med andre ord; det er en populær gjeng som håper på en verdig avslutning av sin mini-Norgesturnè her i Tromsø.

Prøv noe nytt

Men dersom man ikke har hørt

om dem, hvorfor i all verden skal man komme da?

– Det er massevis av gode grunner til det, sier Victoria Jonsen i Samfunnet.

– Det må jo være morsomt å prøve noe nytt. Dersom dette arrangementet går bra vil det dessuten åpne for flere konserter, til og med med større internasjonale navn. Billig øl er det også! Ikke la denne sjansen gå fra dere. Dette kan bli fryktelig gøy!

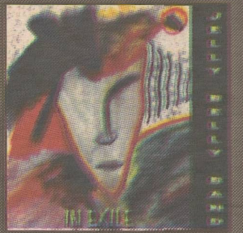
Jelly Belly Band: "In Exile" Utgitt uten plateselskap

Tromsøbandet Jelly Belly Band er et freskt band. De gikk rett i studio etter debutkonserten i 1997. Nå er de ute med en 4-spors cd som allerede har fått merkelappen "mørketidspop".

Et lokalt band, uten plateselskap i ryggen, og med en pressemelding med følgende tekst: "Jelly Bellys musikk har klare referanser til britpop-band som Radiohead og Suede, med skranglete lyd bilde som kamouflerer briljante melodilinjier", virket ikke overbevisende.

Overraskelsen ble derfor stor da det viste seg at dette var absolutt hørbar musikk, til tross for at de har rett i at lydbildet er skranglete - sjarmerende skranglete! De fire låtene er i utgangspunktet for lite til å kunne gi en klar dom av bandet, men de gir en klar pekepinn om hvor bandet vil. De har ikke falt i fella ved å over-

døve lytteren med lyd for å skjule sine svakheter, i stedet har de vist hvem de er med lavmælte, men kraftfulle melodier

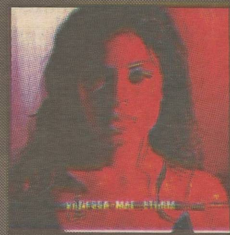
med bemerkelsesverdige gode tekster. Låtene spenner fra behagelige, melodiose låter, via en

mer markante britpoplåt til balladen "The Fugitive". Hele tiden evner bandet å holde seg under huden med sine dype toner og gode tekster. Denne plata burde komme et større publikum til gode. Heldigvis har flere av byens platebutikker kjent sin besøkelsestid og tatt inn plata. Jeg er i alle fall sikker: Jeg skal på en av Jelly Belly Bands konserter på Middagskjelleren 13. og 14. februar!

Av Asgeir Larsen

Vanessa-Mae: "Storm" EMI

Vanessa-Mae har sine helt klare kvaliteter. Hun har et utseende som kan ta enhver med storm. Hun bruker sin fiolin med større enkelhet enn de fleste andre bruker sin C-d-spiller. Dessuten synger hun bra, både på fransk og engelsk.

At hun er glad i musikken sin er det ingen tvil om. Hun sier selv at det hun har sansen for, det vil hun spille. Og dama har tydelig vis sansen for mye. Det spenner fra klassiske verk til rock, fra Bach til Paige. Uansett hva hun spiller så gir hun det et rocka preg. Denne spennende innfallsvinkelen til musikken på tvers av alle sjangere, gjør at hun i stil ligger mile-

vidt fra vår egen Arve Tellefsen. Hun skriver også en del av musikken sin selv. Her synes det klart at hun henter mye inspirasjon fra en del 70-tallslegender, slik som Emerson Lake & Palmer og Deep Purple.

Platen gir totalt sett et positivt inntrykk, til tross for at det finnes noen irritasjonsmomenter. Enkelte av sporene blir litt for ensartet og forutsigbare. Dette til tross for at hun har en frisk spillestil og gode arrangører. Det er vel kanskje noe av utgangsmaterialet som etter min smak ikke egner seg til denne type musikk.

Alt i alt er dette en spennende miks av klassisk og rock som vil kunne være en døråpner for mange inn til den klassiske musikken.

Av Asgeir Larsen

Kristin Hersh: Strange Angels 4AD/MD

Kristin Hersh, tidligere sjef i smålegendariske Throwing Muses, er nå ute med sitt andre soloalbum.

"Strange Angels" er enda mer sparsommelig i effektene enn sin roste forgjenger, "Hips and Makers". Det er Kristin og hennes akustiske gitar, en varsom stryker, forsiktig klimpring på et piano og av og til et varmt orgel i bakgrunnen. Og akkompagnert av dette; vakre og vonde tekster om kjærlighet, hat, desperasjon, Jesus og brennevin. Det er veldig fint og trist på en gang. I forhold til debutplata, som fikk en liten singel-slager med "Your Ghost" (en duett med Michael Stipe fra REM), har ikke "Strange An-

gels" noen øyeblikkelig iørefallende låter. Derimot vokser den for hver gjennomhøring. Nye favoritter dukker stadig opp.

Strålende "Rock Candy Brains", som handler om skummel sopp og å brenne ting. "Gazebo Tree" som er fylt til randen av angst og så hjertevende at selv Jon Michelet ville ha grått som en liten gutt. Alt i en kledelig lavmælt drakt. Et deilig og litt fælt pustehull i alt kjas og mas.

Av Håvard Bråthen

Pratsom president - privat

Hun kan ved første øyekast se ut som en djevel, men egentlig er hun en engel. Slik ble vår nye samfunnsresident beskrevet en sen kveld. Selvfølgelig blir man litt nysgjerrig på en djevellignende engel, så Utopia tok en prat med Johanne Skoe Jakobsen.

Johanne: Ei jente med bein i nesa – og ofte en sigarett i handa.

gasjement og sitt forhold til Tromsø.

Ønske om Tromsø

På spørsmål om hvor hun er fra, kan hun ikke gi noe entydig svar. I sitt 25 år lange liv har hun bodd mange forskjellige steder. Fra Flekkefjord i sør til Kirkenes i nord, med stopp i blant annet USA og Telemark. Når noen spør sier hun allikevel at det er Oslo som er hjemstedet.

Høsten 1996 ankom hun Tromsø. Hun har aner her, og ønsket dessuten å komme seg litt vekk fra Oslo. Da hun kom opp, var meningen at hun bare skulle være her i et og et halvt år, nok til å ta ex. phil. og grunnfag i psykologi. Nå viser det seg at hun trives så godt her i byen at hjemreisen er utsatt på ubestemt tid.

– Å sette opp en avreisedato nå er uaktuelt. Jeg tar et år av gangen, sier hun.

Drømmer

Dette semesteret skal hun ta opp igjen psykologi 2 og hun følger kanskje med på mellomfaget. En gang var planen å følge i sin fars fotspor og begynne på embetsstudiet, men det har hun kastet fra seg nå.

– Håpet er å ta grunn- og mellomfag i engelsk, og deretter komme inn på oversetterstudiet i Kristiansand, sier hun litt drømmende. Jeg har alltid vært glad i å skrive og har en gedigen haug journaler og dagbøker hjemme.

En annen drøm Johanne bærer på er å en gang få muligheten til å åpne sin egen kafè i Oslo. Hun er et utpreget kafëmenneske og elsker kaffe.

– Etter å ha prøvd, har jeg innsett at det akademiske liv ikke er noe for meg, sier hun ettertrykkelig, det er nok andre ting som passer bedre for meg. I en alder av snart 26 år burde man nok se til å peile seg inn på et spor, utdanningsmessig, men jeg føler ikke at jeg har dårlig tid.

Engasjert

Helt fra første start i Tromsø har Johanne vært en engasjert student. Det første semesteret var det Utopia hun var involvert i, og da arbeidet før UKA 97 tok til ble hun raskt engasjert i PR-arbeidet. Derfra var veien til studentsamfunnet ikke lang.

Hun har vært innom PR-konsulatet, konsertkonsulatet og vært senator for Cafè Bodega. Forrige semester var hun en av ildsjelene som med stor iver startet opp kafèvirksomheten i Bodegaen igjen.

– Jeg er så glad for at det går så bra der nede i kjelleren som det gjør nå, for kaféen betyr veldig mye for meg, smiler hun og vender nok en gang tilbake til sin kafèdrøm.

Utfordring

Etter å ha tatt på seg vervet som samfunnets president står Johanne nå foran ett års jobbing. Hun er fullstendig klar over at det kan

bli hardt og tøft.

– Det er mye å ta fatt i og gjøre, og jeg gleder meg til dette året – det blir en utfordring, sier hun entusiastisk.

Engasjement koster, og det er vår nye president smertelig klar over; eksamen før jul gikk ikke bra, men det plager henne ikke nevneverdig.

– Det å være aktiv er noe jeg selv har valgt, det er mine prioriteringer som har ført til at jeg nå må ta opp en eksamen. Men det er slik jeg vil ha det, det er dette som er min greie, sier hun. Jeg elsker å være med og arrangere konserter og ordne og fikse, og når jeg har brukt så mye tid på det, må jeg bare ta konsekvensene av det selv. Men det er selvfølgelig trist at studenter blir straffet for å være engasjert. Det skremmer nok en del studenter bort fra utenomfaglige engasjement.

Godt miljø

Det er ikke gitt alle studenter å være fornøyd med en lesesalstilværelse, og Johanne er en av dem. Hun sier at lesesalen ikke er nok for henne – hun må være med på ting for å kunne si at hun har det bra.

Johanne kan nesten ikke få fullrost miljøet i samfunnet, det er her hun har mange av sine beste venner i Tromsø, og hun sier de er som en stor familie. En fantastisk gjeng å jobbe med. Men samtidig synes hun det er

viktig å poengtere at det ikke er et ekskluderende miljø. Alle nye som vil ta i et tak for samfunnet er mer enn hjertelig velkomne, og de vil bli tatt godt imot, forsikrer hun. Ingen jobb er for liten. Bare det å henge opp plakater rundt om på universitetet er en stor og viktig oppgave.

Sosial

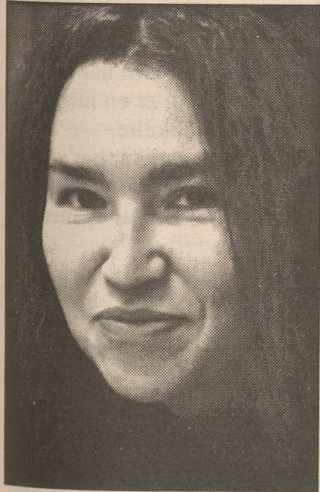
En time med Johanne går fort. Hun skravler ivrig iveri, og man skal være rask for å få skutt inn noen ord.

– Mine beste venner ville nok sagt at jeg er veldig pratsom, og de har absolutt rett, ler hun. Jeg er et veldig sosialt vesen, og det er ikke tvil om at gode venner er noe av det viktigste i tilværelsen min. Men allikevel har jeg også et stort behov for å være alene noen ganger. Jeg kan mure meg inne på hybelen min i lang tid og bare høre på musikk og skrive, fortsetter hun og legger lettere ironisk til at da er det ypperlig å bo i Hamna.

Hun kategoriserer seg selv som en sosial, åpen og ærlig person, men legger også vekt på at hun har private sider. – Man må ha noen hemmeligheter, smiler hun lurt, det er ikke sunt å la folk få vite alt om seg selv.

Johanne Skoe Jakobsen har hoppet med bena først inn i et krevende verv, men tror det kommer til å gå bra.

– Med et så flott presidie i ryggen som jeg har, skal vi nok klare det, sier hun optimistisk.

Navn: Johanne Skoe Jakobsen
Alder: 25 år
Studerer: Psykologi
President i studentsamfunnet

Kjersti Nielsen
Vegard Bønes (foto)

En betingelse hadde Johanne for intervjuet, nemlig at det skulle finne sted i Bodegaen.

– Det er mitt hjertebarn, sier hun. Og det tror vi så gjerne. Det er som regel der man finner henne, svinsende rundt med kaffekoppen og en røyk i hånden. Foran eller bak disken.

Når vi vel sitter i Bodegaen tar det ikke lang tid før undertegnede merker at Johanne er et enkelt intervjuobjekt, pratsom som hun er. Hun forteller villig vekk om Samfunnet, studenten-

Barna vi ikke forstår

Den klassiske oppfatninga av autisme har vært at barnet har trukket inn i seg selv. En av årsakene til dette, mente man, var en kald og følelsesløs mor. Utfra dette synet oppsto uttrykket "Glasskulebarna", da man mente autisten "omgav seg med et skall".

Tema: Autisme - et myteomspunnet syndrom

Marianne Søndmør

Diagnosen autisme har en kort faghistorie. Autismen ble første gang beskrevet i 1943 av den amerikanske legen Leo Kanner på grunnlag av såkalte kliniske observasjoner. Kanner satte opp en liste med nødvendige kjennetegn på autisme som blant annet innbefattet sosial isolasjon og manglende interesse for andre mennesker, normal intelligens og fravær av skader i sentralnervesystemet. Først mange år senere, i 1970, fant man ut at autisme kan være forårsaket av en spesifikk kognitiv (fornuftsbestemt) disfunksjon. Disse oppdagelsene avviste det rådende synet på autisme som en tidlig form for schizofreni, og rettet søkelyset mot den sentrale rollen som mangelfull evne til å tenke abstrakt og skape mening har.

En kan nærme seg autisme på flere nivåer blant annet på det nevrobiologiske, atferdsmessige, nevropsykologiske eller kognitive. Nevrologiske resultater viser at autisme er et medfødt syndrom som opptrer i løpet av de første leveårene. Omlag 5-6 av 10.000 mennesker er autister.

Hyppigheten blant gutter er fire ganger så høy. I Norge er det ca. 2000 autister.

I USA har over 400.000 mennesker en form for autisme, og det rangeres som det tredje mest utbredte syndromet, faktisk mer utbredt enn Down syndrom. Autismen rammer den delen av hjernen hvor resonnement, sosial samhandling og kommunikasjon forekommer. Karakteristikken og symptomene til autisme er variable og sammensatte. Selv om autisme betegner en særegen adferd, kan to autister oppføre seg totalt forskjellig.

Barneautisme (infantil autisme) og Aspergers syndrom (høy intelligens) er ulike former for autisme. Atypiske former for autisme og psykisk utviklingshemming med autistiske trekk forekommer også. Nyere psykologisk forskning på autisme har revolusjonert vår forståelse av syndromet. En utbredt teori, "theory of mind" fokuserer på problemet som høyt fungerende autister har med forestillingsevne og evne til å tillegge seg selv og andre såkalte mentale tilstander og skjønne at andre kan tro, vite eller tenke noe annet enn det de selv gjør i øyeblikket. I tillegg til "theory of mind"-teorien fins det også andre viktige psykologiske teorier.

"Tenk deg at en vilt fremmed person fra en annen planet spør deg hva en appelsin er for noe.

Du svarer kanskje at det er en frukt, noe en kan spise. Eller du beskriver den som rund med oransje skall som må skrelles av før frukten kan spises. En annen fremstilling er at du beskriver dens sammensetning, i form av vann, sukker og fargestoff, og nevner at den er spesielt rik på vitamin-C, at den inneholder bestemte mineraler osv. Måten du svarer på er avhengig av hva du tror den som spør ønsker å vite: Har den fremmede aldri sett en appelsin før? Vil han vite hva den inneholder av næringsstoffer? Er vedkommende bare nysgjerrig eller har vedkommende hørt om "Kjærligheten til de tre appelsiner"? og vil vite om en appelsin kan tillegges "mentalistiske" egenskaper? Eller...

På samme måte som med appelsinen kan det gis forskjellige svar på spørsmålet "Hva er autisme?"

Arsaken til autisme

Autisme er forårsaket av biologiske og nevrologiske ulikheter i hjernen. Det er påvist skader og dysfunksjoner i hjernestammen, i lillehjernen, i det limbiske system og i tinning- og pannelappene. Funnene er ikke entydige og mye fremtidig forskning gjenstår. Hos barn med autismediagnose har en også relativt hyppig kunnet påvise kromosomavvik. Forskere mener å påvise en viss genetisk arvelighet

selv om man ikke har funnet noe enkeltgen direkte knyttet til autisme. Forekomsten av autisme hos søsken av autister er i følge forskere 2-3%, dette er inntil 50% mer enn i den øvrige befolkningen. Det viser seg at søsken av barn med autisme, som selv ikke er autister, har økt forekomst av kognitive og sosiale problemer. Søskene har 10 ganger større risiko for å få et autistisk barn enn andre. I tillegg bør det nevnes at det er vanlig med andre utviklingsforstyrrelser i familier med autistiske medlemmer. Autismen har ingenting med miljø å gjøre.

En eksakt årsak er fremdeles ukjent. Man tror at kvinner som har barnesykdommer under svangerskapet har risiko for å få barn som er autister. Oksygenmangel til fosteret kan også være en medvirkende årsak. Det er imidlertid langt frem til å forstå hvordan en skade på det nevrobiologiske plan kan føre til en rekke spesifikke symptomer som det en finner ved autisme.

Selv om det foreligger en betydelig mengde dokumentasjon på at autisme og Aspergers syndrom har en organisk opprinnelse, må skadene og dysfunksjonene sees i sammenheng med "miljøfaktorer", som ulike virus som kan skade fosteret, miljøgifter, rusmidler og lignende.

Symptomene

Et barn som er autist har en til-

synelatende normal adferd. Når barnet er 24-30 måneder gammelt oppdager foreldrene at språk og sosiale ferdigheter er svekket eller totalt fraværende. En undersøkelse foretatt av Autismeforeningen viser at om lag 40% av foreldrene hadde fått mistanke før 1 årsalder om at noe var alvorlig galt med barnet fra fødsel av. Foreldrene reagerer ofte på at barna synes å være fornøyd med å være alene og ikke søker kontakt med dem. Barna synes heller ikke å reagere på stemmer, bestemte lyder, og blir derfor ofte mistenkt for å være døve. Andre symptomer er:

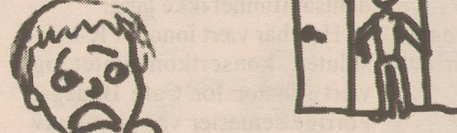

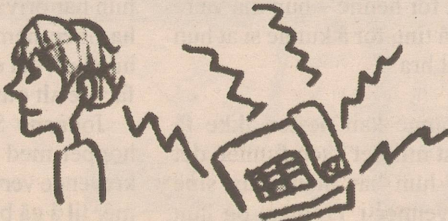
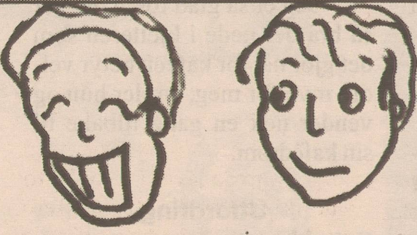
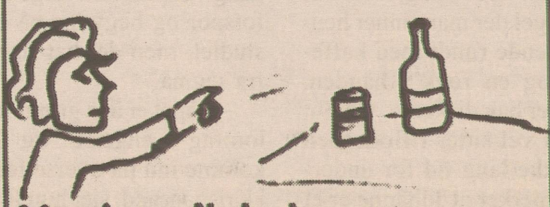
- Kommunikasjonsvansker eller fravær av språk
- Overfølsomhet, for eksempel ovenfor støy
- Absurd sosial adferd, selvstimuli

I de senere årene er det stor mulighet for at barnet utvikler epilepsi.

De beste beskrivelsene av autistiske mennesker er det foreldre og andre nærpå personer som har gitt. Foreldrene beskriver også hvilke belastninger som hviler på familier og at det er vanskelig å få kvalifisert faglig hjelp. Det å få medhold fra fagfolk i at deres barn har en funksjonshemming er en mangeårig prosess for enkelte.

De fleste autister har vansker med verbal og non-verbal kommunikasjon. De har en merkelig

Karakteristiske trekk ved autisme

		
Avviser kroppskontakt	Leker sjelden med andre	Reservert mot andre
		
Stereotyp/ensidig lek	Reagerer sterkt på forandringer	Fiksert på gjenstander
		
Kan virke hørselsskadd	Ler og smiler uten grunn	Mangler språk, bruker gester.

setningsoppbygging, merkelige ordvalg og repetitive setninger. Uvanlig respons på tiltale er vanlig. Selv om høytfungerende barn med autisme ofte har språkproblemer, synes ikke språket å være spesielt skadet hos dem. Problemet er vel så mye at språket ikke brukes kommunikativt i sosial sammenheng. Det er viktig å vær klar over at hos en autist er de ovennevnte symptomene relaterte.

Atferd og Avvik

Nesten halvparten av autistiske voksne mangler tale. Autister som har en tydelig språkferdighet kjenntegnes ofte ved:

- *Ekkotale*, barnet gjentar en setning, ord som har blitt sagt i tidligere sammenheng.

- *Pronomenreversaler*, feil bruk av pronomen i omtale av seg selv. For eksempel "Kåre gå på do" sagt av en gutt som omtaler seg selv.

- *Monologer*, enkelte autister kan plutselig ramse opp en eller flere monologer fra tv eller bøker, sagt av andre uten hensyn til sammenhengen.

- *Monoton tale*, ofte fordi intonasjonen er flat, liten betoning og svak tale-rytme.

- *Selvstimuli* innebærer for eksempel øyenblinking, tungeklikking, klapping med hender og lignende. En ensidig og stereotyp måte å leke på samt forhold til objekter er også vanlig. Enkelte autister er aggressive og selvskadende.

- *Fiksering* vil si at barnet driver en type stereotyp selvstimuli over en lang periode. For eksempel kan ulike "fobier" eller ekstrem begeistring for en gjenstand opptre over dager, måneder, år (for eksempel ville et autistisk barn kun tegne kaptajn sabeltann flere ganger om dagen i et halvt år).

De fleste autister har problemer med forandringer i rutiner. Det er derfor helt grunnleggende å følge et tidsskjema fra dag til dag.

Nyere forskning tyder på en svikt i evnen til å lese eller mentalisere andres tanker. Abstrakt tenkning for eksempel i form av "late-som-lek", eller evnen til å lyve for å lure noen, kan synes å være ett av de sentrale bevisene på at mennesker med autisme har vanskeligheter med å "mentalisere". Med unntak for autister som i tillegg har nedsatt syn, hørsel eller lignende, er det ikke funnet spesielle sansemessige avvik. Avvikene synes å være knyttet til seleksjonen av sanseinntrykk.

Behandling

De ulike formene for autisme, spesielt infantil autisme, er som nevnt en relativt sjelden funksjonshemming. Det er anslått at en norsk gjennomsnittskommune

har på 5000 innbyggere til enhver tid vil kunne ha 1-2 autister. Dette innebærer at helsepersonell får lite praktisk erfaring og kunnskap om infantil autisme, noe som medfører at de kommunale tjenestene må ha støtte fra spesialister som må være tilgjengelige fra den fylkeskommunale spesialisthelsetjenesten.

Medisinsk sett finnes ingen kurer som behandler ulikheter i hjernen forårsaket av autisme. Likevel eksisterer metoder og programmer som søker å forstå og hjelpe folk med å takle symptomene. Enkelte symptomer kan reduseres ettersom barnet blir eldre. Det er derfor viktig å få stilt diagnosen tidlig for å få satt i gang treningsprogrammet hurtigst mulig, slik at barna får et fullverdig tilbud og blir akseptert som mennesker med krav på den samme livskvalitet som andre. I Autismeforeningens undersøkelse var helsestasjonene

bare i liten grad den instans som fant grunn til å undersøke barna og ta initiativ som førte til at diagnosen til slutt ble satt. Dette til tross for at Norge er et av de landene i verden som har det best utviklede støtteapparatet for familier med sped- og småbarn. Mange hevder at det er umulig å stille diagnosen før fyllte 18 måneder, da "alvorlige og omfattende språkproblemer" er viktige kjennetegn på infantil autisme. Usikkerheten rundt det å stille diagnosen må føre til større informasjon ovenfor det offentlige (skoler, helsestasjoner og lignende).

Utfordring

Autistiske barn ser ikke ut til å lære av sine omgivelser på en naturlig måte, uansett hvilket omsorgsmiljø de lever i. I stedet for å utvikle en vanlig sosial atferd, utvikler autistiske barn ofte avvikende atferd.

Disse spesielle problemene har skapt nysgjerrighet og ført til en faglig utfordring både innen forskning og i praksis i forhold til atferd og læring. En av de første som prøvde ut atferdsterapeutiske teknikker i opplæring av autistiske barn, var Ivar Løvaas. Han viste at forekomsten av selvskading var avhengig av de konsekvensene som oppsto etter selvskading. Hvis barna fikk kos eller annen form for oppmerksomhet rett etter de hadde skadet seg selv, økte selvskadingen. I stedet for å gi oppmerksomhet til barn som skadet seg selv, forsøkte Løvaas å "belønne" barna i en positiv sammenheng. Denne endringen ledet raskt til en dramatisk reduksjon av antall selvskadende episoder. I tradisjonen etter Løvaas har man formulert følgende forutsetning for å få best mulig resultat av arbeidet:

- Foreldre og nærpersioner får

opplæring i atferdsvitenskapelig metodikk

- Opplæring skjer i barnets naturlige miljø

- Grunnleggende ferdigheter, som å sitte i ro, må innøves.

- Opplæringen er direkte knyttet til hverdagslige ferdigheter

- Opplæringen starter tidligst mulig

- Dagen brukes planmessig og målrettet

- Foreldre, førskolelærere og lærere får regelmessig veiledning av fagkyndige innen atferdsvitenskap, samt en jevnlig dialog mellom disse.

Rettigheter

Vi vet at autistiske menneskers vansker kan rettes betraktelig med god opplæring. Blant de ting som fagfolk bør lære er at:

- Autistiske mennesker er også mennesker i utvikling.

- Autistiske mennesker er like ulike som andre folk.

- Autistiske mennesker blir født inn i ulike miljøer til ulike tider og preges av de ressursene familien og omgivelsene tilfører.

Det er først og fremst hensiktsmessig å se på autisme på et atferdsmessig nivå.

Hvert individ trenger personlig oppfølging. Avlastning er et viktig tilbud. Både den fysiske og psykiske belastningen er en tøff påkjenning for enhver familie med et funksjonshemmet barn. Graden av selvstendighet er bestemt av funksjonsnivået. Felles for de fleste er imidlertid at et variert aktivitetsnivå avhenger av systematisk opplæring og at andre strukturerer dagen for dem.

Målet for arbeidet med autistiske mennesker er:

- opplæring med livslangt perspektiv (variasjon og kontinuitet)

- muligheter til å fungere i bolig og arbeid

- størst mulig grad av selvforørgelse

- et tett kontaktnett i nærmiljøet

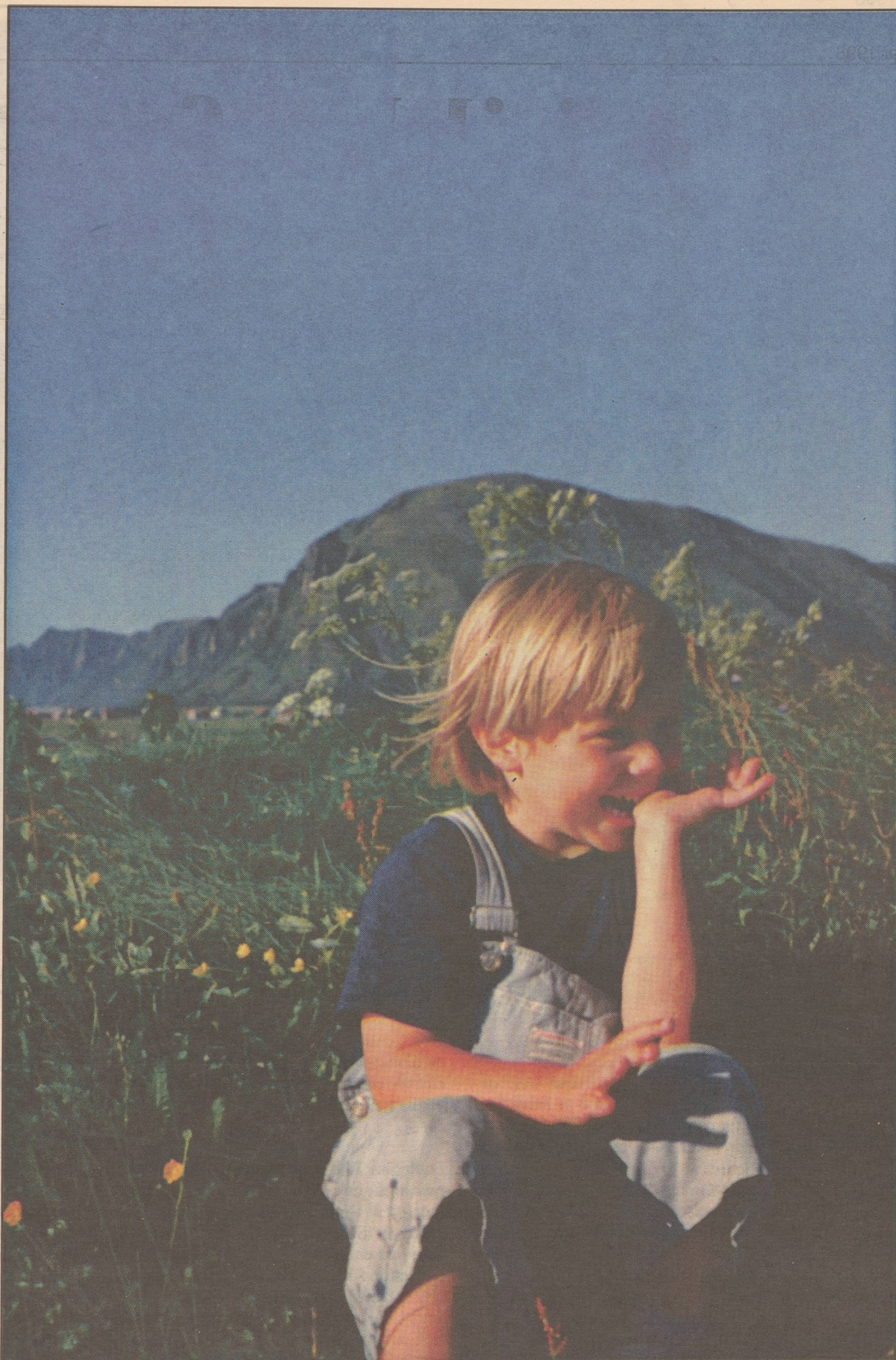
- opprettholdelse av familieforhold

Fortsatt gjenstår omfattende forskning og utredning rundt autisme. Her ligger en utfordring til Universiteter, høyskoler, KUF, fylke og kommune.

Kjernen i et menneske kan ikke finnes som et spesifikt geografisk område i hjernen - et barns personlighet er uavhengig atferden.

Kilder:

- "Autisme og Aspergers syndrom" Nils Kaland
- "Infantil Autism" Helsedirektoratets Temahefter,
- "En introduksjon til autisme", Francesca Happè,
- "The world of the autistic child", Bryna Siegel
- "Rapport fra fagkonferanse om autisme" KUF
- Takk til Eva Paulsen Bjartheim

Autistiske barn er barna vi ikke forstår.

PRIVAT FOTO

Tusen tilskuere synger sammen med deLillos i lysgården.

FOTO: SIRI VAGGEN OLSEN

Stunt og snitter på solfesten

Sjefsnaivistene i deLillos skuffet ikke tusen forventningsfulle mennesker, de leverte som vanlig publikum en heidundrende konsertopplevelse. Tilskuerne på første rad fikk dessuten servert snitter av Lars Lillo-Stenberg!

Stine Eidissen Bya

«Mor hvor ble du av» var ordene som åpnet festen, og publikum var med fra første stund. Dette skyldtes nok ikke bare det

faktum at samfunnets «lykkelige timer» tilbød svært billig brun drikke. Selv deLillos-hatere må innrømme at bandet gir valuta for pengene når de spiller live. Over to timer holdt gutta publikum i begeistring.

Konserten åpnet med en sang fra den siste utgivelsen deres «Stakkars». Lars Lillo-Stenberg, for anledningen oppdresset i sort, fikk sagt at han håpet alle sammen kom til å ha det hyggelig før det brakket løs igjen med «Tikk takk», som etter hvert gikk over i «Twist & Shout», selvfølgelig til stor jubel fra solfesterne.

Og nettopp siden dette var en solfest, og sola enda ikke hadde vist seg over horisonten i Ishavsbyen, så spilte deLillos «Vår» i sympati med oss Tromsøboere,

med ønske om at våren også kommer hit. Det er vel nødvendig å fortelle at den slo veldig godt an?

Single

Publikum fikk ikke bare servert snitter, men også en splitter ny sang. Den kommer ut på single i disse dager og heter «Det var Stones». En overraskelse, men ikke den eneste.

Nettopp når man tror at gutta har gitt alt, så skjer det noe igjen. Plutselig løp Lars Lillo av scenen – flere med meg lurte nok på om han hadde fått problemer med gitaren? Neida. Han dukket opp i et vindu i andre etasje, og stående i vinduskarmen leverte han en gitarsolo – faretruende dristig. Det gikk heldigvis bra, han kom ned og

sang «klokken er mye nå», en perfekt avslutning på en flott konsertopplevelse.

Slagere

Fansen savnet nok en del av de gamle slagere, som var kuttet ut til fordel for materiale fra deLillos' siste utgivelser. Dette fordi bandmedlemmene er lei av å spille de samme sangene som de har spilt i ti år nå, det er på tide å gå videre ifølge dem selv. Men det var tydelig at det var eldre låter som var velkjent og som slo an blant publikum.

Det er også deLillos klar over, i det siste av de to ekstranumrene spilte de «min baby dro av sted», som er hentet fra debutplata «Suser av gårde». Og dermed var deLillosfesten over for denne gang.

På solfesten: Solpiker, kule gutter og tvilsomme transvestitter.

BEGGE FOTO: SIRI VAGGEN OLSEN

Samfunnet beklager

En svært bedrøvet Anders Lilleheim i Studentsamfunnet ønsker å komme med en beklagelse i etterkant av deLilloskonserten. Han forteller at de ble en del rot i forbindelse med inngangskontrollen. Ordningen var slik at man hadde en dør for folk med billett, og en for de uten.

– Dette hadde fungert utmerket dersom svært få hadde kjøpt billett på forhånd, men det var ikke tilfelle denne gangen. Følgen ble at de med billett måtte stå ute i kø, mens folk uten billett gikk rett inn. Meningen vår var selvfølgelig ikke å favorisere de uten billett, så neste gang vil det gjøres annerledes ved inngangen. Da skal de som allerede har billett få komme først inn, lover Anders Lilleheim på vegne av Samfunnet, og beklager nok en gang det inntrufne.

Backstage med Beckstrøm

Konserten er over og lysgården på MH-bygget tømmes sakte. Feststemte soltilbedere med ukuelig optimisme synger fortsatt på "Vår", mens knuste ølbeger feies sammen til gigantiske hauger foran scenen.

Stine Eidissen Bya og Siri Vaggen Olsen (foto)

Backstage er stemninga på topp. Ved bordet som er fylt opp med snacks, frukt og drikke finner vi oss en ledig plass. Lars, Lars og Lars er så imøtekommende og oppmerksom at undertegnede blir rent forvirret. De virker nesten ikke slitne engang. Vi vil selvfølgelig vite hva de synes om å spille i lysgården:

– Det var et løft i forhold til tidligere opplevelser, mener Lars Fredrik Beckstrøm.

– Bort i natta var ikke så verst, men dette lokalet er virkelig flott. – Men det må da være slitsomt å være på turne?

– Nei sånn ser ikke vi på det. For oss er det rene ferien å være ute på veien. Å spille er ikke slitsomt, tvert imot. Det gir overskudd, sier alle tre i kor.

– Det som ikke er spesielt gøy er de gangene vi må vente tre timer på et fly, eller sitter på den fjerde ferga, sier Lars B.

– Så lenge vi vet at det blir gøy er det greit. Men å komme til en plass og vite at det er solgt 30 billetter er derimot ikke spesielt oppmuntrende, skyter gitarist Lars Lundevall inn.

Egogreie

Vokalist Lars Lillo-Stenberg forteller gjerne om den nye singelen.

– "Det var Stones" er en single med tre sanger. Tittellåta har en litt rar tekst, men den handler om å bli voksen og innse at man ikke lenger har livet foran seg, man er midt i det og har mistet mange sjanser, forteller Lars L-S.

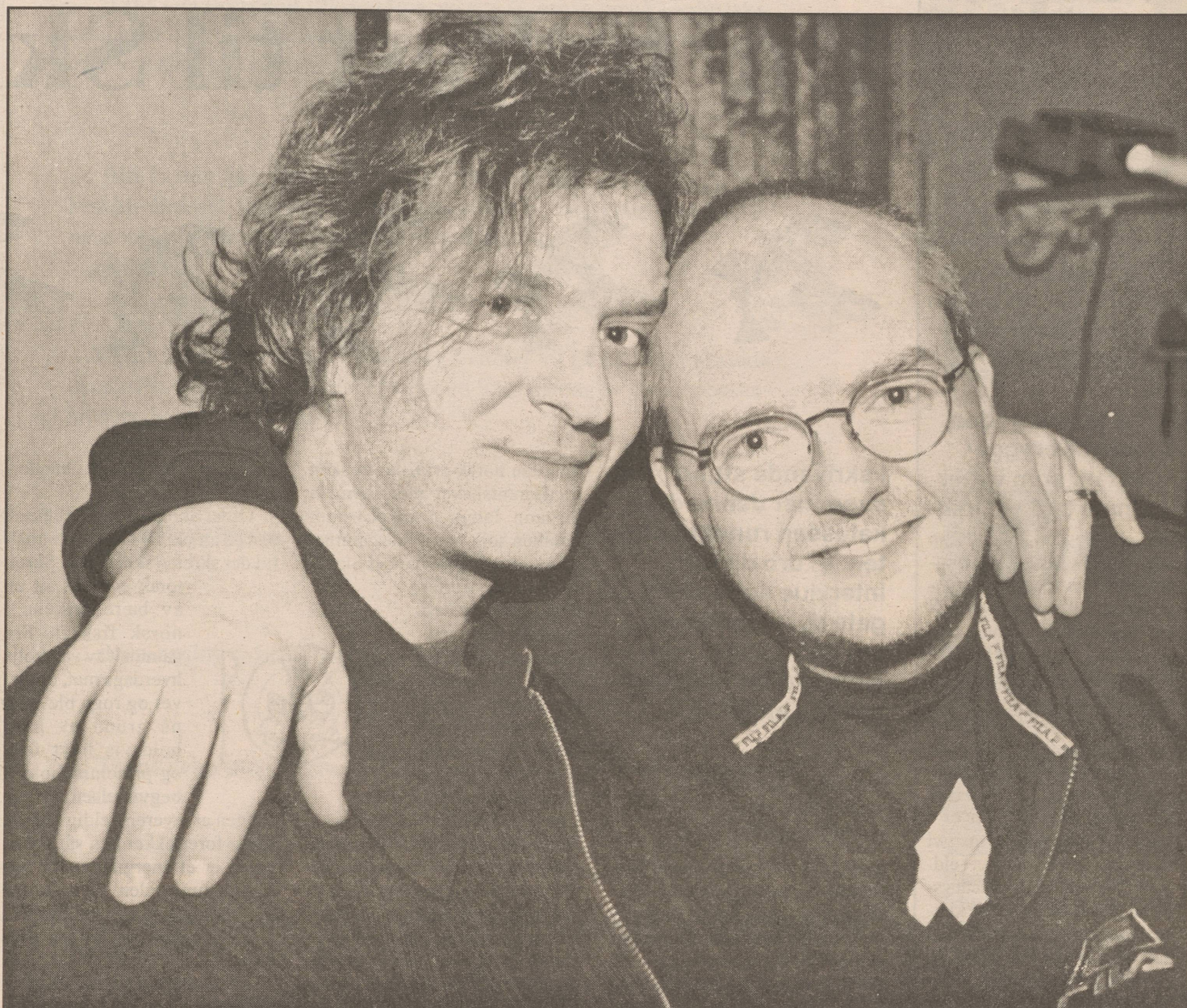
– Hvorfor gir dere ut en single nå?

– Dette er sanger som ble til overs da "Stakkars" var ferdig. Du kan kanskje si at dette er en ego-greie, vi har en evig trang til å gi ut nytt stoff, og vi håper jo at noen vil sette pris på det også, sier en ydmyk Lars L-S.

– Det var en enorm opplevelse å gi ut noe for første gang. Å sette plata på og høre sin egen stemme var en fantastisk følelse. Nå ser jeg ikke stiftene lenger, innrømmer Lars L-S.

Bærter

Lars B. og Lars L. venter tålmo-

Lars Beckstrøm og Øystein Paasche viser oss at de ennå ikke er lei av hverandre.

dig på neste spørsmål da freden brytes. Turneleder Håvard kommer inn i rommet, og er tydeligvis i storform. Da kan ingen føle seg trygge. Nå har han fått det for seg at det feminine innslaget på bakrommet er for lite.

– Nå skal jeg hente bærter hit, roper han, og skuffer ikke. Like etter kommer han med en håndfull unge jenter som ikke tør komme inn. Det er ingen hindring for Håvard, han skyver den ene bært inn i rommet.

– Jeg vet ikke hva hun heter, men hun har en kjempeskin glitser på kinnet. Hun kan for eksempel sitte ved siden av Lars Lillo, sier han og plasserer henne resolutt på stolen, til høylytt knising fra venninne hennes. Etter hvert er alle bærtene vel installert, og intervjuet kan fortsette. Trodde

vi. Den ene bært krever Lars L-S's fulle oppmerksomhet, og Lars L. er også omringet av hunnkjonn.

Solo

Lars B. blir redningen for intervjuet vårt. Vi møter to brune øyne og forsøker å huske spørsmålet vårt.

– Hva driver dere på med når deLillos ligger nede?

– Både Lars L-S og jeg ga ut soloplater i fjor, og Lars L. og Øystein har hvert sitt hobbyband på si. Vi trenger periodene uten deLillos. Slik unngår vi å bli

– Det er nok verst for dem å bli beskyldt for å etterligne oss.

– Om de såkalte deLillos-kloningene

lei hverandre. Når vi da treffes igjen så er vi skikkelig spillesugne, forteller Lars B.

– Som soloartist får jeg dessuten sjansen til å gjøre akustiske ting, det er kjempegøy. Men det er vanskelig å selge plater såfremst man ikke har et veldig kjent navn.

– Hvor lenge skal dere turnere?

– Nå holder vi på fram til påske, og så skal vi holde enkelte spredte konserter etterpå. Mest i store byer, den konserten vi kjører nå er for stor til å holde på små plasser av lønnsomhetshensyn, forteller Lars B.

Helt rar

– Hva er det verste med turnelivet?

– Å ikke få nok søvn, tror jeg. Når jeg bare får fire timer søvn blir jeg helt rar. Det er et usunt liv, men artig. Vi får jo ikke sett noe av byene, tiden går med til soving, lydprøver og spilling. Men i Tromsø har jeg vært før, og det er en fin by.

– Hva liker du av norsk musikk? Han får en tenkefure i panna og grubler litt.

– DumDum Boys er jo greie, Mikael Krohn skriver bra tekster som slår, og så skjer det mye bra i det norske jazzmiljøet. Deepika, Bel Canto og sånn er også tøft. Penthouse Playboys ligger på et helt annet plan, men de er kjemporsomme. Det er masse bra som skjer.

– Hva synes du om de såkalte deLillos-kloningene?

– Tja, eh, vel... Lars B. drar på det, og vet visst ikke helt hva han skal si.

– Det er nok verst for dem å bli beskyldt for å etterligne deLillos. For oss er det egentlig en ære. Men gruppene er helt ålreit de, esse, kommer det tilslutt nølende fra bassisten i deLillos. Som samtidig innrømmer at han sjelden går på konserter selv.

– Jeg får med meg alt for lite. Når jeg er hjemme prioriterer jeg familie og venner, de går foran konsertopplevelser. Synd i grunnen, men sånn er det, sier Lars B. ettertenksomt.

Båttur?

Mannen som spiller bass og synger i deLillos startet med

gitar i tenårene. Storebroren spilte imidlertid bass, og da fant Beckstrøm junior ut at det var tøft nok for han og. The Beatles, XTC, Troggs og Monkeys var band som inspirerte ham i ungdommen. Musikken er levebrødet, men hvor lenge deLillos kommer til å holde på kan ikke Lars B. svare på.

– Det er vanskelig å spå, egentlig umulig å svare på. Vi har ikke planer om å gi oss ennå, så tiden vil vise hva som skjer, sier han.

Plutselig snur en smørblid trommeslager Øystein Paasche seg og lurert på om vi er

journalister, men blir beroliget når han får høre at det bare er snakk om ei studentavis. Men når vi ber om å få et par pikante detaljer, ler han bare.

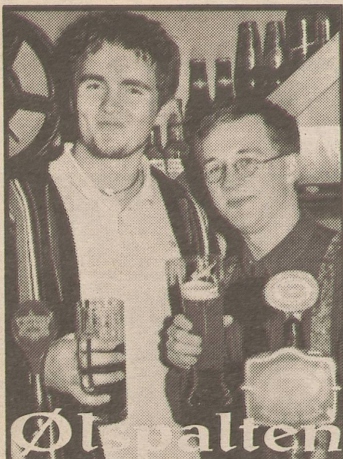
– Da får du spørre Håvard, smiler han og snur seg bort igjen. Og den selvsamme Håvard forlanger i samme øyeblikk alles oppmerksomhet for å forkynne at nå er det på tide å gå videre. Vi sier hadet, etter å ha avtalt å arrangere båttur og fjellheistur for dem neste gang de gjester Ishavsbyen.

Er det noen som har en båt å låne Utopia?

Vi trenger periodene uten deLillos. Slik unngår vi å bli lei hverandre.

– Om deLillos

Øl-palten

Øl er verdens eldste kulturdrick. Sammen med brødet er det kornets gave til menneskene. Egypterne takket guden Osiris for bryggelkunsten, som vi her hjemme takker Odin.

Det eldste skrevne budskap som er kjent i dag, skal visstnok være hvordan man brygger øl, som offer til gudene. Øl har lenge hatt en religiøs posisjon i mange kulturer, som for eksempel vin har det i kristendommen. Åsatroen, som var dominerende her i landet før kristendommen tvang seg på, forteller oss at Odin lærte menneskene å brygge øl. Hvor gammel denne kunsten er i Norge, vet vi lite om, men vi finner paragrafer om ølet i eldgamle lovsamlinger. Gulatingsloven slo fast at en bonde kunne miste gård og grunn dersom han ikke brygget øl på tre år. Hvor ble det av den loven. Bondedikø Gulating sa også at ingen skulle kunne skifte arv etter en mann så lenge han hadde sitt vett og var hestefør og ølfor!

Bryggerier i Norge

Bryggerier som sådan har ikke så lang tradisjon i Norge, først i 1820 ble det anlagt et bryggeri i Christiania. Senere fant flere bryggerier sin plass i det norske samfunnet. I 1857 var det ikke mindre enn 343 bryggerier rundt omkring i Norge. Ølet som ble brygget var såkalt ale. Først i 1840-årene ble det undergjørende ølet introdusert her i landet. Dermed ble grunnlaget lagt til rette for en industriell ølproduksjon av et øl som tålte lagring og var mer holdbart. Den håndlagde alen tapte konkurransen, iallefall inntil videre.

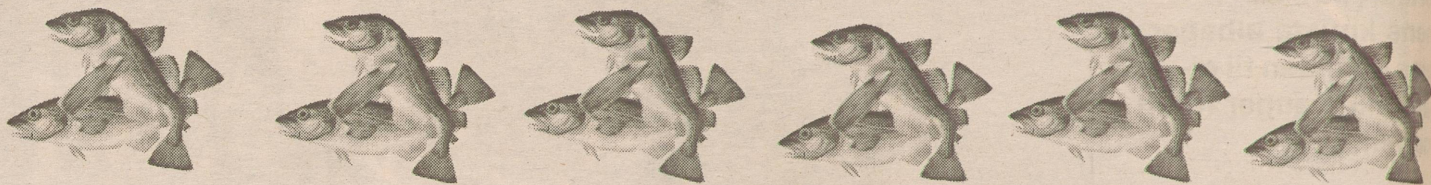
Hjemmebrygging

I tråd med at ølavgiftene når kvalmende høyder, har interessen for hjemmebrygging økt. Fortsatt er antallet hobbybryggere ganske lavt, men det er stadig flere som oppdager at det er fullt mulig å brygge øl hjemme, med kanskje et minst like bra resultat som kjøpeøl. Med enkelt utstyr og gode råvarer og litt kunnskap, er det mulig å lage alle verdens mulige ølsorter, uten å bruke opp studielånet. De av dere som syntes dette hørt interessant ut, kan vi tipse om at nettet er en fin plass å starte på.

Av Ørjan Haugholt og Torstein Solli Hansen

På sexferie i Lofoten:

En hyllest til Skreien

I skrivende stund svømmer denne delikatessen rundt i Lofoten. Vi dro dit for å intervju dette skjeggete dyret for å høre om den hadde noen siste ord før den havnet på sølvfat.

Kristian Misund
Lars Danielsen
Aslak Haanshus

Skreien skal fortæres som et festmåltid, der både kjøttet og organene er en delikatesse. Dette er et skikkelig kraftmåltid som kan svelges ned med noe sterkt - eller en god rødvin. Hvert år van-

drer den norsk-arktiske torsken fra Barentshavet mot varmere farvann langs norskekysten. Torsken som er 5 - 7 år gammel og gytmoden får navnet Skrei.

Når den treffer Finnmarkskysten vandrer den nedover for å finne en egnet gyteplass. De fleste velger "The Lofoten Islands", mens andre foretrekker "The Beaches of Møre". Uansett så blir det ingen ferie. I denne tiden skal den sikre arven videre, og det blir dermed en hektisk tid med egglegging og melkeskvetting. Sesongen starter i januar og varer helt til mars/april. Det er dette som danner grunnlaget for det eventyrlige Lofot-

fisket, som har pågått i hundrevis av år.

Ordet Skreimølja får de fleste til å gå amok. Dette er et festmåltid der skreien skal feires. Skrei-

torsk er tross alt en av bærebjelkene i norsk fiskeri. Fra gammelt av var mølja hverdags mat, der lever og rogn ble spist på grunn av henholdsvis høyt fett- og proteininnhold. I begynnelsen av sesongen er leveren veldig feit, de fleste foretrekker den sønn. Leveren er et energilager for den strevsomme tiden. Mot slutten av sesongen begynner Skreien å bli utmagret og har da mye rogn.

Ordet mølja kommer fra gam-

melt av da de kokte skrei, lever og rogn og poteter sammen i en kjøttle. Mølja var derfor det rette ordet for dette måltidet. I dag koker vi råvarene hver for seg. Kjøttet er en delikatesse i seg selv. Skreien er forskjellig fra kysttorsk og er av ypperste kvalitet. Franskmenne har spesielt lært sin elsk på denne råvaren, og har dannet egen "le club de Skrei". Skreien har til og med blitt anerkjent i internasjonale kokkekonsurranser.

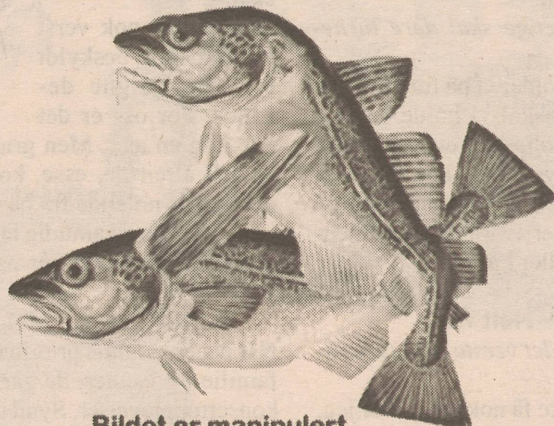
Tradisjonelt består mølja av skrei, lever og rogn. Men, man har også mange lokale tilpassinger. Noen kulinariske sjeler liker også mage (for de som har magen til det), svømmeblære og tarm (kokt/stekt). Mølja kan også lages av sei. Noen mener at sei lever smaker bedre en torskelever.

Oppskrift:

Til en person regner man 300 - 400 gr skrei, 100 gr lever og 150 gr rogn. Da blir man god og mett.

Leveren trekkes i vann sammen med forskjellige krydder, som varierer etter smak. Tradisjonelt brukes salt, eddik og pepperkorn. Men ifølge en kulinarisk begavet fiskerikandidat fra Lofoten, kan man også tilsette sukker som gir en sursøt effekt. Laurbærblad gir også en utsøkt smak til leveren.

Bildet er manipulert

Fremgangsmåte:

Det er enkelt å tilberede mølja, men man må være forsiktig med koketiden slik at man bevarer kvaliteten og får optimal smak av råvarene.

Denne oppskriften er beregnet for 4 personer.

Kok opp 1 liter vann, tilsett ½ dl salt per liter vann. Legg i fiskeskivene. Trekk kjelen til side og la fisken trekke i 4 - 5 minutter. Ikke særlig lenger, da kan fisken bli tørr. Før leveren kan kokes må den renses for hinner for å få bort eventuell kveis. Den kan kokes hel eller i biter i 2 dl vann tilsatt 1 ts salt, 1 ts eddik, 4 - 5 pepperkorn (grovt knust eller hel), laurbærblad og litt sukker. Kok opp vannet med krydder, la leveren ligge og trekke i 20 min.

Når det gjelder rogn må den pakkes inn i matpapir for å unngå at den går i stykker. Legg den i ½ liter kokende vann tilsatt ½ ss salt. La den trekke i 20 - 40 minutter, avhengig av størrelsen. Server med poteter, gulrøtter og en sitronbåt.

God fordøyelse!

nettPreik

Send tips til:

heidih@stud.cs.uit.no

Web-design

http://

www.killersites.com/
core.html

Hvis du er på jakt etter sider med gode tips når det gjelder web-design, etc. så er «creating killer websites»-siden til en «webguru» ved navn David Siegel noe å dra innom. Eksempel-siden inneholder linker til sider med godt design, hvor «The Astrology Hotlist» er formet som en måne og hvor «Denet's Dream» tar oss med ned en hall. Design tipsene er dessuten lette å forstå. Hvis du besøker den: Pass på gå ut gjennom «Exit tunnel»-en.

Ansikt

http://mail.cog.brown.edu/
~tarr/

«Cognitive science» er en forskningsretning innenfor psykologien som forsøker å forklare sammenhenger mellom hjernen og adferd. Et av prosjektene til Michael Tarr går ut på å kjenne igjen ansikter. Som en del av dette prosjektet bruker de gjenstander som kalles «Greebles», en slags analogi til fjes. Disse skal brukes i forskningen, og er tilgjengelig på web. Dette er ikke helt populær vitenskapelig akkurat, men interessant hvis du gidder å lese en stund.

Filmfestivaler

http://www.yahoo.com/
Entertainment/
Movies_and_Films/
Film_Festivals

Yahoos liste over filmfestivaler er verdt å ta vare på under bokmerkene. Her er en lang alfabetisk liste over linker til festivaler verden over. Linken til Tromsø Internasjonale Filmfestival finner du også her med blant annet informasjon om alle filmene som har vært vist på TIFF siden 1991.

Fan av Will Smith ?

http://hstud3.cs.uit.no/
willsmith/

Det er i hvert fall Torkil Grindsten, som kanskje en del av dere vet allerede. Han ble nemlig intervjuet av Nordlys og NRK petre i forrige uke, siden fan-sida hans har hatt 134 000 besøkende. Da filmen «Men in Black» kom, ble Torkils side anbefalt av folkene bak den offisielle Will Smith sida, og besøkstallene til Torkil føyk i været. Sidene er fullspekka av opplysninger om fyren, og anbefales til fans.

Av Heidi V. Hundåla

Vi noterer at...

... Hans Geelmuyden tillater sine ansatte én orgasme på kopimaskinen, men ikke serieorgasmer. Utopias fotoredaksjon mener at en god orgasme aldri kan kopieres for ofte...

... Bill Gates fikk bløtkake slengt i ansiktet her om dagen da han besøkte Brussel. Ellers går ryktene om at det var hans kone som foreslo navnet Microsoft etter deres første sengekos...

... Vidar Kleppe tror at utenlandske kvinner vil gå konstant gravide dersom de får motta kontantstøtte. For en framvisning av sin menneskekjennende side han får vist!

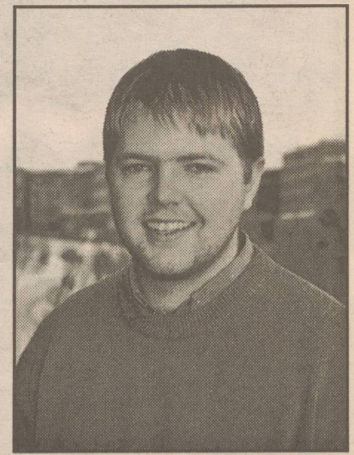
... Trine Rogg har kommet med forslag om å legge ned Studentstyret.

... skismørning tydeligvis har stor nyhetsverdi.

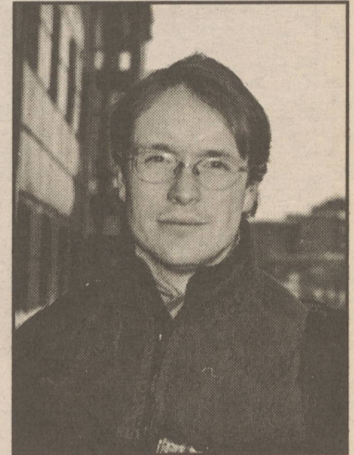
... Trondheim er den byen med flest Spellemanns-nominerte per kvadratmeter.

Fire på rad

Hva synes du om DEBUT-uka?

**Edvard Bakke
Juss 2. avdeling**
– Skjellsettende! Ledelsen har gjort en eminent jobb!

Bengt Ove Andreasen
Student på pedagogisk seminar

– Jeg må ærlig innrømme at jeg har ikke sett så mye til uka – bortsett fra de gule t-skjortene.

Gunnar Kvernenes
Fylkesgartner

– Jeg aner ikke hva det er for noe. Jeg skal bare innom et møte her.

Berna Cinar
Sosiologi

Som flittig student så holder jeg meg til bøker, men jeg må innrømme at jeg gikk glipp av deLillos-konserteren.

Studenter annonserer gratis på:

Tavla

Tlf: 77 64 42 83. Faks 77 64 51 99.

E-post utopia@stud-org.uit.no

Brukt el-gitar
med forsterker selges
rimelig.
Ring: 776 88595 eller
918 38422.

Litterære Drypp

har (inntil videre) møter tirsdag klokka 18.00 i kantina i hovedgården

Spørsmål?

ring Marianne 90724984

Selges

Volsvagen Polo 1983-modell,
1,1 liter, kmst. 159.000 km.
NAF-test 21.1.98. God stand.
Antydnet pris til 12.000,-
Tlf: 77631359.
Motorvarmer og slepekrok.

Opel Rekord

stasjonsvogn 85 modell i god
stand selges kr. 38 000
Tlf. 77698318 etter 1600

Susanne, hvor er du?

Du kom fra København nå i januar, og har dermed ditt første semester her oppe. Bor i Hamna. Hva du studerer husker jeg dessverre ikke. Etternavnet ditt har jeg heller ikke. Dette har gjort letingen etter deg vanskelig. Vi kom i snakk under filmfestivalen, før og etter "Orgazmo" søndag kveld. Jeg håper at du kan ringe meg.
Asgeir, tlf. 77 61 96 42

Sumar i Grøtffjord

FOTO: LARS ÅKE ANDERSEN

Mens vi venter på Nord-Norgebanen...

Så fikk vi lada opp med noen ekstra kuldegrader fram til Nagano og hvis du ikke har snudd døgnnet enda tilbys arbeid i Utopia for en slikk og ingenting. I enkelte tilfeller er det greit å bli tatt på alt unntatt ordet. Kampai!

Onsdag 11.februar

Internasjonalt Seminar arrangerer foredrag på Mack-kjelleren klokka 20.00 "Moral & Moralisme" med Jacob Jervel, professor i teologi ved UiTø. **Temakveld** på Blårock er Techno-Ninja Tune + Wall of Sound. **Malerier** av Gro Folkan vises på Tromsø Museum frem til 16. mars. Det gjør også **horn- og trearbeider** av Håvard Larsen. Tromsø Kunstforening kan tilby **utstilling** med maleri og grafikk fra Spania og Jordan fram til 1. mars.

Torsdag 12.februar

Han Heismann Hå er å finne på Kulturhusets Lillescene fra i kveld og frem til neste torsdag. **Litteraten** kan tilby forfatterkveld med Tore Renberg og Hanne Ørstadvik kl. 20.00 på kulturkafeen. **Duo Angola Bra-**

sil spiller på Mack-kjelleren.

Fredag 13.februar

Filmklubben viser "Videodrome" klokka 23.30. Steinerskolen i Tromsø fyller 10 år, "Om joik" klokka 10.00-11.00 og 12.00-13.00 med Ola Graff og Ante Mikkel Gaup. Så er det konsert med **Jelly Belly band** på Middagskjellern i kveld (se plateanmeldelse s. 20). Kvitretten synger på Teaterkafeen. **Foredrag** om kognitiv nevropsykologi og navnhukommelse ved Institutt for psykologi kl. 12.15.

Lørdag 14.februar

Valentins dag! Send kort til en fjern flamme, eller kjøp konfekt og roser til kjæresten din. Har du ingen kjærest går det jo an å finne seg en, hva med å gå ut en tur? **Wannadies** spiller i hovedgården på universitetet, gå ikke glipp av dette fremadstormende bandet! I vår konkurranse på side 20 kan du vinne billetter til konserten. Filmklubben viser "Mikrokosmos" klokka 14.30. **Roots & Boots** spiller på Mack-kjelleren. På Flerbrukshuset er det barneunderholdning og russisk fest. **Jelly Belly Band** spiller på Middagskjelleren.

Søndag 15.februar

Siste frist for å registrere seg som student. Det må vel si at du bør gjøre det allerede fredag? Ta med mora di til Nordnorsk kunstmuseum og se "Russisk realisme 1850-1917".

«Choose life. Choose a job. Choose a career. Choose a family. Choose a fucking big television. Choose washing machines, cars, compact disc players and electrical tin openers.... choose DIY and wondering who the fuck you are on a Sunday morning. Choose sitting on the couch watching mind-numbing, spirit crushing game shows, stuffing junk food into your mouth. Choose rotting away at the end of it all, pishing your last in a miserable home, nothing more than an embarrassment to the selfish, fucked up brats you spawned to replace yourself. Choose your future. Choose life....

But why would I want to do a thing like that?»

Mandag 16.februar

Bodegaen er åpen fra 12.00-16.00 med miljøvennlige priser og fantastiske vafler. **Per-Inge Torkelsen** har verbale ablegøyer på Meieriet

Tirsdag 17.februar

Filmkveld på Blårock, se del 4, 5, 6 av "Blackadder" - kom tidlig for å få plass! Klokka 16.00 har Utopia redaksjonsmøte, kom og bidra med noe du også!

Onsdag 18.februar

Norgespremiere i Rådstua teaterhus klokka 19.00 på "Patrik 1,5" om to homofile som adopterer et barn! (se omtale s. 19). Har fått knallkritikk i Sverige og

Danmark. Mack-kjelleren klokka 18.00: "Organisert rasisme i Europa", foredrag med Graeme Atkinson som er ekspert på nynazisme. Forøvrig i Internasjonalt seminars program.

Torsdag 19.februar

I kveld er det **jam-session** på Mack-kjelleren for alle. På teaterkafeen kan du kombinere **møljekalas** og musikalsk aperitif servert av Boknaka. Har du ikke sjansen i dag, kan du gå i morgen eller lørdag.

Fredag 20.februar

Heavy metal maraton på Kjellerstua i Nordkjosbotn!! Eller Wienerklassisk symfonikonsert i Domkirka klokka 19.30? **Den gambiske nasjonaldagen** feires, "Roots and Culture" på Flerbrukshuset.

Lørdag 21.februar

"Nye vinder over Cold Comfort Farm" i regi av **Filmklubben** klokka 14.30. Kong Harald V har bursdag i dag, husk å heis flagget (hvis du har det). Feir Harald, men med måte da.

Søndag 22.februar

Forestilling for barn på Tromsø Museum: "En dag med Gunder". Hvilken dag er det i dag? Ikke en hvilken som helst søndag, nei det er **fastelavnssøndag**. Er det skuddår i år? Hvert år som er

delelig med 400 hoppes over, når er neste skuddår? Ledige arbeidsplasser i offentlig sektor blant annet i Sortland og Narvik kommune. Leser du fortsatt?

Mandag 23.februar

På Meieriet kan du oppleve **Englebarn** i levende live.

Tirsdag 24.februar

Filmkveld på Blårock klokka 21.30 - **Rumble.Fish** må sees! **Jørn Hoel og Steinar Albrigtsen** spiller på Mack-kjelleren. Dessuten har du nok en sjans til å komme på redaksjonsmøte i verdens nordligste universitetsavis. Vi starter klokka 16.00.

Onsdag 25.februar

Få et nytt nummer av **Utopia! Temakveld** på Blå Rock, Garage/60's/Psychedelia er kveldens musikalske merkelapp. For øvrig er Internasjonalt Seminar viet "Frigjøringsteologi i Latin-Amerika" med dr.theolog Kjell Nordstokke og religionssosiolog Kjartan Selnes på Mack-kjelleren klokka 18.00.

Hvis DU vil legge inn noe på Nord-Norge-banen, kontakt oss på faks/telefon/e-post, **ELLER** stikk innom Glassburet på ISV: